

VIITASAARI

Talousarvio 2025 Taloussuunnitelma 2026–2027

Sisällys

1	Kaupunginjohtajan katsaus.....	1
2	Talousarvion yleisperustelut.....	3
2.1	Säännökset ja suositukset.....	3
2.2	Taloussuunnitteluprosessi	4
2.3	Kaupunkistrategia.....	5
2.4	Yleinen taloudellinen tilanne ja kehitysnäkymä.....	6
2.5	Kuntatalouden tilanne ja kehitysnäkymä.....	7
2.6	Kaupungin talouden tilanne ja kehitysnäkymä.....	8
2.7	Toimintaympäristön kehitysnäkymä.....	10
2.8	Konsernin toiminta ja talous.....	12
2.9	Riskienhallinta ja keskeiset riskit.....	19
2.10	Talousarvion rakenne, sitovuus ja seuranta.....	21
3	Käyttötalousosa.....	22
3.1	Yleishallinto.....	23
3.2	Hallintopalveluiden palvelualue.....	24
3.3	Elinvoimapalveluiden palvelualue.....	28
3.4	Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue.....	35
3.4.1	Vastuualue: Hallinto ja lautakunta.....	37
3.4.2	Vastuualue: Varhaiskasvatus.....	38
3.4.3	Vastuualue: Esi- ja perusopetus.....	40
3.4.4	Vastuualue: Viitasaaren lukio.....	43
3.4.5	Vastuualue: Viitasaaren alueen musiikkiopisto	47
3.4.6	Vastuualue: Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, kotouttaminen	49
3.4.7	Vastuualue: Vapaa-aikapalvelut.....	52
3.5	Elinympäristön ja asumisen palvelualue.....	55
3.5.1	Vastuualue: Hallinto ja lautakunta.....	56
3.5.2	Vastuualue: Maankäyttö.....	58
3.5.3	Vastuualue: Tilapalvelut.....	59
3.5.4	Vastuualue: Kunnossapito / infra / yhdyskuntatekniikka.....	63
3.5.5	Vastuualue: Ruoka- ja puhtauspalvelut.....	66
3.6	Ympäristöpalvelujen palvelualue.....	68
3.6.1	Vastuualue: Hallinto ja lautakunta.....	69
3.6.2	Vastuualue: Rakennusvalvonta.....	71
3.6.3	Vastuualue: Ympäristönsuojelu.....	72
3.6.4	Vastuualue: Ympäristöterveysvalvonta	74
3.6.5	Vastuualue: Eläinlääkintä	75
3.6.6	Vastuualue: Eläinsuojelu ja eläintautivalvonta.....	76
4	Tuloslaskelmaosa.....	77
5	Investointiosa	78
6	Rahoitusosa	81
7	Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma.....	82

1 Kaupunginjohtajan katsaus

Talousarviota tulevalle vuodelle ja taloussuunnitelmaa tuleville vuosille on jälleen kerran laadittu keskellä muuttuvaa toimintaympäristöä. Globaalissa toimintaympäristössämme on merkittäviä jännitteitä, poliittinen ilmapiiri elää ja luo lisäjännitteitä myös kansainvälisiin suhteisiin. Globaalit talousvaikutukset heijastuvat valtiontalouden ohella suoraan myös suomalaisiin kuntiin, kuten viime vuosina on saatu huomata esimerkiksi Ukrainan sodan vaikutuksista sekä vaihtelevasta korko- ja inflaatiotilanteesta. Mutta mitä oppeja vuodelta 2024 viemme vuoteen 2025?

Kaupunkiorganisaatio. Vuosi 2024 on ollut Viitasaarelle ensimmäinen vuosi Wiitaunionin jälkeistä aikaa, jolloin olemme tuottaneet lähes kaikki palvelumme kaupungin omasta toimesta sekä toimineet yhteislautakuntien sijaan kaupungin omien lautakuntien päätösvallassa. Vuoden alusta siirymme ostamaan myös monia palveluita, kuten kirjanpitoa sekä IT- ja palkkahallintoa, ulkoisilta kumppaneilta. Organisaatiomme muuttui. Vuosi on ollut muutosten täyttämä, mutta siitä on selvitty hienosti. 2020-luvun työelämässä tuntuu toisinaan, että ainoa pysyvä asia on muutos.

Työllisyyspalvelut. Julkisten työvoimapalveluiden järjestämisvastuu työ- ja elinkeinotoimistoilta siirtyy kunnille 1.1.2025. TE-palveluista tulee vuoden 2025 alussa osa jokaisen kunnan lakisäätötehtäviä ja sitä kautta osa jokaisen kunnan peruspalveluja. Kunnille muodostuu uusi valtionosuustehtävä, jonka rahoitus on yleiskatteisessa valtionosuudessa. Kunnan rahoitusvastuu laajenee merkittävästi. Viitasaari muodostaa Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalueen yhteensä 13 kunnan kanssa ja isäntäkuntana mallissa toimii Äänekosken kaupunki. Työllisyysalueen Viitasaarelle osoitettujen työntekijöiden työpisteet löytyvät vuoden 2025 alusta kaupungintalolta. Vahvana visiona on, että tuleva uudistus tuo työllisyyspalvelut aidosti lähemmäksi ja auttaa entisestään rakentamaan ja kehittämään työvoiman ja työntajien kohtaamista ja tarpeita.

Kehitys, rohkeus ja innovatiivisuus. Viitasaarella olemme kehittämismyönteisiä. Kaupunki teettää parhaillaan Logistiikkakeskus Wiilon maanrakennustöitä. Tämä hankerahoitteinen investointi on houkuttellut yrityksiä tekemään sijoittumispäätöksiä alueelle ja kiinnostus on kasvanut jatkuvasti infrarakentamisen edetessä. Vuonna 2024 viisitoista viitasaarelaista yritystä sai syyskuun 2024 loppuun mennessä myönteisen yritysrahoituspäätöksen toimintansa kehittämiseen. Keski-Suomen ELY-keskus ja Leader Viisari ry ovat myöntäneet maaseudun yritysrahoitusta sekä yrityksen kehittämisavustusta paikallisten yritysten kehittämistoimenpiteisiin yhteensä noin 1,25 miljoonaa euroa. Lisäksi yritysten omarahoitusosuudet kehittämiseen ovat yhteensä noin 2,25 miljoonaa euroa. Viitasaaren Kasvupolku, sijoittumispalvelukonseptin hiominen sekä kaupunkiomisteisen Kehittämisyhtiö Witas Oy:n aktiivinen työ yrittäjien eteen tuottavat näkyviä tuloksia. Jatketaan samalla kehityssuunnalla myös vuonna 2025.

Me-hengen kasvattaminen ja ilmapiirin luominen. Kaupungin johtoryhmä on henkilöstövaihdosten myötä uudistunut viimeisen 1,5 vuoden aikana lähes täysin. Uutta väkeä on saapunut erilaisista organisaatioista ja toimintakulttuureista, ja näitä yhdistämällä olemme lähteneet luotsaamaan

kaupunkiorganisaatiomme kohti tulevaisuuden Viitasaarta. Henkilöstön hyvinvoinnin edistämisessä ja me-hengen kasvattamisessa riittää vielä tehtävää, mutta sitä jatkamme aktiivisella työllä vuonna 2025. Upea henkilöstömme on kaupungin tärkeimpiä voimavaroja.

Tuleva kevät tuo tullessaan muutoksia myös kuntavaalien myötä; keväällä on aika summata läpimennyttä valtuustokautta nykyisen valtuuston kanssa ja kesäkuun alusta rakentaa suuntaviivoja ja päivittää strategiaa uusien päättäjien kanssa. Tiiviissä ja hyvähenkisessä yhteistyössä.

Talouden näkökulmasta kädessänne on ylijäämäinen tilinpäätös. Palvelualueilla on tehty ansiokasta valmistelutyötä, jonka ansiosta vuosi 2025 näyttää valoisalta. Suunnitelmavuosien osuus sisältää paljon kysymysmerkkejä, osittain johtuen tulevan valtiosuusudistuksen siirtymäajastakin.

Ensi vuonna on paljon asioita, joita odottaa. Riemulla kohti vuotta 2025!

Helena Vuopionperä-Kovanen

kaupunginjohtaja

2 Talousarvion yleisperustelut

2.1 Säännökset ja suositukset

Kunnan talousarvion ja -suunnitelman laatimisesta sekä kuntastrategiasta säädetään kuntalaissa (410/2015). Lisäksi Kuntaliitto on antanut suosituksen talousarvion laatimisesta (<https://www.kuntaliitto.fi/julkaisut/2022/2165-kunnan-ja-kuntayhtymän-talousarvio-ja-suunnitelma>).

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Kuntalain 37 §:n mukaan kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkä aikavälin tavoitteista. Kuntastrategian tulee perustua arvioon kunnan nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista kunnan tehtävien toteuttamiseen. Kuntastrategiassa tulee määritellä myös sen toteutumisen arviointi ja seuranta.

Kuntastrategia tulee ottaa huomioon kunnan talousarvion ja -suunnitelman laatimisessa. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käytötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Muutoksista talousarvion sitoviin eriin päättää valtuusto ja muutokset on esitettävä valtuustolle talousarviovuoden aikana.

Viitasaaren kaupungin hallintosäännön 80 §:n mukaan kaupunginhallitus hyväksyy suunnittelulohkot ja talousarvion laadintaohjeet. Toimielimet laativat talousarvioehdotuksensa. Valtuusto hyväksyy talousarviossa toimielimelle sitovat tehtäväkohtaiset toiminnan ja talouden tavoitteet, sekä niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot, sekä kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Kuntalaissa todetaan myös talousarvion tiivis yhteys kirjanpitoon ja tilinpäätökseen sekä taloustietojen raportointiin. Talousarvion toteutumisvertailu on tärkeä osa tilinpäätöstä, jossa seurataan sekä tavoitteiden että määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumista. Valtioneuvoston asetukseen (525/2020) sisältyvissä puolivuosi- ja neljännesvuosikatsauksissa on esitettävä talousarvion toteutuminen.

2.2 Taloussuunnitteluprosessi

Taloussuunnitteluprosessi eteni vuonna 2024 seuraavasti:

- Kaupunginhallitus linjasi 20.11.2023 kaupungin talouden tasapainotusohjelman laatimisesta vuonna 2024 ja asetti 15.1.2024 taloustoimikunnan ohjaamaan sen laadintaa. Taloustoimikunta kokoontui kevään 2024 aikana kuuteen valmistelukokoukseen. Tavoitteena oli ohjelman valmistelu siten, että sitä voidaan hyödyntää talousarvion ja -suunnitelman 2025–2027 laadinnassa. Kaupunginhallitus käsitteli talouden tasapainotusohjelman 3.6.2024 ja valtuusto hyväksyi sen 17.6.2024.
- Talousarvion kehysseminaari kaikille valtuutetuille järjestettiin 17.6.2024.
- Kaupunginhallitus antoi talousarviokehukset ja laadintaohjeen kokouksessaan 19.8.2024. Kehystä valmisteltiin vuoden 2023 tilinpäätöksen, vuoden 2024 talousarvion ja puolivuotiskatsauksen sekä vuosia 2024–2027 koskevien talousennusteiden pohjalta.
- Suunnitteluprosessia tukevan työkalun Opiferus Taloussuunnittelun käyttäjäkoulutukset pidettiin syyskuun 2024 alussa ja käyttötalouden suunnittelua tehtiin syyskuusta alkaen uudella työkalulla. Investointiosio otettiin käyttöön lokakuussa 2024.
- Palvelualueet valmistelivat omat talousarvioesityksensä 30.9.2024 mennessä. Tarvittavaa esitysten yhteensovittamista tehtiin johtoryhmän kokouksissa syksyn aikana.
- Lautakunnat ja kaupunginhallitus käsittelivät toimialansa talousarvioesityksiä syys-lokakuun kokouksissaan.
- Kaupunginvaltuustolle esiteltiin talousarviovalmistelun tilanne iltakoulussa 28.10.2024.
- Valtuusto päätti vuoden 2025 kunnallis- ja kiinteistöveroprosentit 28.10.2024.
- Investointeja käsiteltiin elinympäristön ja asumisen lautakunnassa 12.11.2024 ja kaupunginhallituksessa 18.11.2024.
- Talousarviota ja siihen liittyvää henkilöstö- ja koulutussuunnitelmaa käsiteltiin yhteistoimintaelimessä 26.11.2024.
- Kaupunginjohtajan talousarvioesitys valmistui 27.11.2024.
- Kaupunginhallitus käsitteli kaupunginjohtajan talousarvioesitystä 2.12.2024 ja teki lopullisen talousarvioesityksensä valtuustolle.
- Valtuusto päättää vuoden 2025 talousarviosta kokouksessaan 16.12.2024.
- Kaupunginhallitus hyväksyy talousarvion täytäntöönpano-ohjeet 31.1.2025 mennessä.

- Kaupunginhallitus ja lautakunnat hyväksyvät talousarvioon perustuvan käyttösuunnitelmansa 28.2.2025 mennessä. Toimielin voi siirtää käyttösuunnitelman hyväksymistä koskevaa toimivaltaa alaiselleen viranhaltijalle.

2.3 Kaupunkistrategia

Kuntalain (410/2015) 37 §:n mukaisesti kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Viitasaaren kaupunkistrategia on laadittu vuosille 2022–2026 ja se on hyväksytty 12.9.2022.

VIITASAARI Pikkasen parempi periferia

VISIO 2035

Vuonna 2035 Viitasaari on 10 000 asukkaan ja kausiasukkaan elinvoimainen, luonnon voimavaroja kestävästi hyödyntävä, kasvava seutukeskus.

Vahvasti viitasaarelainen

Toiminta-ajatus:
Edistämme asukkaidemme hyvinvointia, sivistystä ja alueemme elinvoimaa laajassa yhteistyössä.

Arvomme:
Vastuullisesti, rohkeasti ja avoimesti.

Päämäärät

1. Vireä elinkeinoelämä ja monipuolinen työpaikkatarjonta elinvoiman tukijalkana.
2. Viihtyisää asumista keskustasta kyliin.
3. Tavoitteena hyvinvoiva ja osallistuva kuntalainen.
4. Kestävästi ja rohkeasti kehittyvä Viitasaari.

Strategiaa toteutetaan vuosittain osana talousarviota sekä muilla strategisilla ohjelmilla tai suunnitelmilla. Talousarviossa ja -suunnitelmassa asetetaan toimielintasolla strategiasta johdetut toiminnalliset tavoitteet, joiden toteutumista seurataan säännöllisesti vuosittain.

Strategian toimeenpano-ohjelmat on laadittu strategiakaudelle vuoteen 2026. Toimeenpano-ohjelma on johdettu strategiassa määritellyistä päämääristä ja keinoista. Siinä on määriteltäviä toimenpiteitä, aikataulut ja vastuut sekä seurannan mittarit. Toimeenpano-ohjelmia on päivitetty rullaavasti talousarviovalmistelun yhteydessä.

2.4 Yleinen taloudellinen tilanne ja kehitysnäkymä

Syksyllä 2024 Suomen talouden taantumien pohja näyttäisi olevan ohitettu. Vuositasolla BKT kuitenkin supistuu 0,2 prosenttia vuonna 2024. Inflaation hidastuminen ja korkojen kääntyminen laskuun yhdessä kotitalouksien kohtuullisen hyvän tulokehityksen kanssa lisäävät kotitalouksien käytävissä olevia tuloja ja kulutusta. Investoinnit kääntyvät kasvuun vuonna 2025. BKT kasvaa 1,7 prosenttia vuonna 2025 ja 1,5 prosenttia vuonna 2026. Julkisiin menoihin kohdistuvat säästöt ja verojen korotus hidastavat kotimaisen kysynnän kasvua ja nostavat hintoja ennustejakson alussa, kun taas työllisyystoimet kasvattavat työn tarjontaa läpi ennustejakson. Työllisyys laskee vuonna 2024, mutta kasvaa vuodesta 2025 lähtien tuotannon kasvun ja työllisyystoimien ansiosta. Vuoteen 2026 mennessä 15–64-vuotiaiden työllisyysaste nousee 74,1 prosenttiin ja työttömyysaste laskee 7,2 prosenttiin.

Julkisyhteisöjen alijäämän arvioidaan olevan 3,7 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen vuonna 2024. Alijäämä alkaa kuitenkin vähitellen supistua talouden elpymisen sekä hallituksen toimien myötävaikutuksella. Vuonna 2025 alijäämä on 3,2 prosenttia ja vuonna 2028 2,1 prosenttia. Valtionhallinnon ja paikallishallinnon suuret alijäämät sekä talouden heikko suhdanne kasvattavat velkasuhdetta nopeasti ennustejakson alussa. Tänä vuonna velkasuhde nousee yli 80 prosentin suhteessa BKT:hen, josta se kasvaa vähitellen 86 prosenttiin vuonna 2028. Kestävyyssvajeen arvioidaan olevan 2 % suhteessa BKT:hen.

Valtiovarainministeriö: Taloudellinen katsaus, syyskuu 2024. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-367-680-0>

2.5 Kuntatalouden tilanne ja kehitysnäkymä

Syksyn 2024 kuntatalousohjelma vuosille 2025–2028 on laadittu vuoden 2025 talousarvioesityksen yhteydessä. Kuntaliitto on arvioissaan todennut, että valtion talousarvioesitys vuodelle 2025 sisältää useita kymmeniä kuntatalouteen vaikuttavia uusia linjauksia ja toimenpiteitä, jotka kuntatalousohjelman mukaan vahvistaisivat kuntataloutta noin 270 miljoonaa euroa. Kuntaliiton mielestä hallituksen toimien yhteisvaikutus ei kuitenkaan nouse niin vahvaksi, koska kuntien tuloihin kohdistetaan useita rahoitusleikkauksia ja kuntataloutta vähintään lievästi heikentäviä linjauksia, jotka eivät yllä henkilöstökustannusten noustessa hallituksen väittämään neutraaliin yhteisvaikutukseen. Kuntien rahoitusta leikataan vuonna 2025 myös sote-siirtolaskelman tarkentumiseen liittyvän jälkikäteisperinnän vuoksi. Valtionosuuksia peritään takaisin 167 miljoonaa euroa vuoden 2023 osalta ja 64 miljoonaa euroa vuoden 2024 osalta.

Kunnallisverotuksen efektiivisyyttä lisätään poistamalla ansiotulovähennys ja kasvattamalla ensisijaisesti valtion verosta tehtävää työtulovähennystä. Muutos on kustannusneutraali, koska kuntien verotulomenetysten korvauksia alennetaan kunnallisverotuoton kasvua vastaavasti.

Merkittävin kuntataloutta vuonna 2025 vahvistava hallituksen toimenpide on 277 miljoonan euron valtionosuuslisäys sote-siirtolaskelman vaikutusten lieventämiseksi. Valtionosuuksiin kuitenkin kohdistetaan 25 miljoonan euron suuruinen indeksileikkaus ja 23 miljoonan euron leikkaus, koska kuntien tehtävien ja veloitteiden karsimisen toimenpidekokonaisuus jää keväällä 2024 hallituksen linjaamasta tavoitteesta.

Kuntien saamiin valtionavustuksiin kohdistetaan iso leikkaus, kun laskennallisia kotoutumisen korvauksia leikataan 58 miljoonalla eurolla vuonna 2025. Ammatillisen koulutuksen rahoitusta vähennetään yhteensä 120 miljoonalla eurolla, josta noin 40 miljoonaa euroa leikkaa kuntien valtionosuuksia. Opetus- ja kulttuuriministeriön valtionavustukset laskevat lukuisten säästöpäätösten vuoksi noin 40 miljoonalla eurolla.

Kuntaliitto arvioi, että valtaosa hallituksen kuntiin kohdistuvista yksittäisistä päätöksistä ei ole kuntien talouden kannalta odotetulla tavalla neutraaleja. Osassa toimia kuntien kustannukset tulevat lisääntymään esitettyä voimakkaammin, joissain toimenpiteissä kustannukset eivät kevene oletetulla tavalla tai palvelutoiminta jatkuu kunnan omalla kustannusvastuulla. Esimerkiksi TE-palvelu-uudistukseen liittyvää työllisyysmäärärahojen 37 miljoonan euron leikkausta on hallituksen laskelmissa käsitelty kuntien kannalta neutraalina kuntien veloitteiden karsimisen varjolla.

Kuntaliitto: Kuntatalousohjelmasta <https://www.kuntaliitto.fi/talous-ja-elinvoima/kuntatalous-ja-valtio>

Valtiovarainministeriö: Kuntatalousohjelma vuosille 2025–2028, syksy 2024. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-367-832-3>

2.6 Kaupungin talouden tilanne ja kehitysnäkymä

Viitasaaren kaupungin vuoden 2023 tilinpäätös päättyi lopulta odotettua parempaan 2,715 miljoonan euron tulokseen. Tuloksen käsittelyssä päädyttiin tekemään 2,713 miljoonan euron vapaaehtoiset investointivaraukset, joiden avulla varauduttiin tulevana vuosina tehtäviin kuntatalouden kanalta merkittäviin investointeihin. Tilikaudelta 2023 ei siis kertynyt uutta ylijäämää jo valmiiksi vahaan taseeseen. Tammi-syyskuun osavuosikatsauksen ja lokakuun tilinpäätösennusteen perusteella kaupunki tulee tekemään myös tilikaudella 2024 ylijäämäisen tuloksen.

Vuosille 2024–2026 laadittu taloussuunnitelma oli ylijäämäinen, mutta sen valmistelun yhteydessä todettiin monenlaisia kuntatalouden muospaineita lähivuosille. Erityisen haastavana pidettiin valtionosuustulojen kehitysnäkymää. Kaupunginhallituksen 20.11.2023 tekemän linjauksen mukaisesti vuoden 2024 alussa käynnistettiin talouden tasapainotustyö, jolla reagoidaan heikentyvään tulorahoitukseen. Valtuuston 17.6.2024 hyväksymässä talouden tasapainotusohjelmassa on arvioitu palvelutarpeen kehitystä tulevana vuosina ja pohdittu palvelujen tuottamisen prosesseja, vaihtoehtoisia järjestämisen tapoja, digitalisaatiota ja vaikutusarviointeja. Ohjelma on huomioitu vuosien 2025–2027 talouden suunnittelussa.

Hyvinvointialueuudistus toi merkittäviä muutoksia valtionosuusjärjestelmään, johon lisättiin tois-
taiseksi pysyvänä soite-kustannusten ja -tulojen siirrosta johtuva muutosrajoitin ja kunnan talouden tasapainotilan muutoksia rajoittava järjestelmämuutoksen tasaus. Viitasaari on ollut siirtymäajalla voimassa olevassa valtionosuusjärjestelmässä monia muita kuntia onnekkaampi, mutta valtionosuuksien kautta kanavoituvan verorahoituksen todettiin vähentyneen jo vuosien 2023 ja 2024 talousarvioiden välillä merkittävästi ja saman kehityksen ulottuvan myös suunnitelmavuosiin. Käynnissä olevan kuntien rahoitusjärjestelmän uudistamistyön lähtökohtana oli, että uusi rahoitusjärjestelmä tulisi voimaan 1.1.2026. Valtiovarainministeriö tiedotti 22.10.2024 uudistuksen siirtyvän vuodelle eteenpäin eräiden lisäselvitystarpeiden vuoksi, joten sen voimaantulo on aikaisintaan 1.1.2027. Epätietoisuus valtionosuusrahoituksen tasosta lähivuosina jatkuu edelleen.

Aiempaa suurempi osuus kaupungin toiminnan rahoituksesta saadaan verotuloista. Kaupungin omat toimet elinvoiman ja työllisyyden edistämiseksi korostuvat jatkossa entisestään. Aktiivinen ja laaja-alainen kehittämistyö hyvässä yhteishengessä jatkuu aiempaan tapaan. Toisaalta verorahoituksen karttumiseen vaikuttavat monenlaiset yleiseen taloudelliseen tilanteeseen liittyvät tekijät ja olosuhteet, joihin kaupunki ei omilla toimillaan voi paljoa vaikuttaa. Tulorahoitukseen siis liittyy tällä hetkellä epävarmuutta verorahoituksen molemmissa palasissa, sekä verotuloissa että valtionosuuksissa.

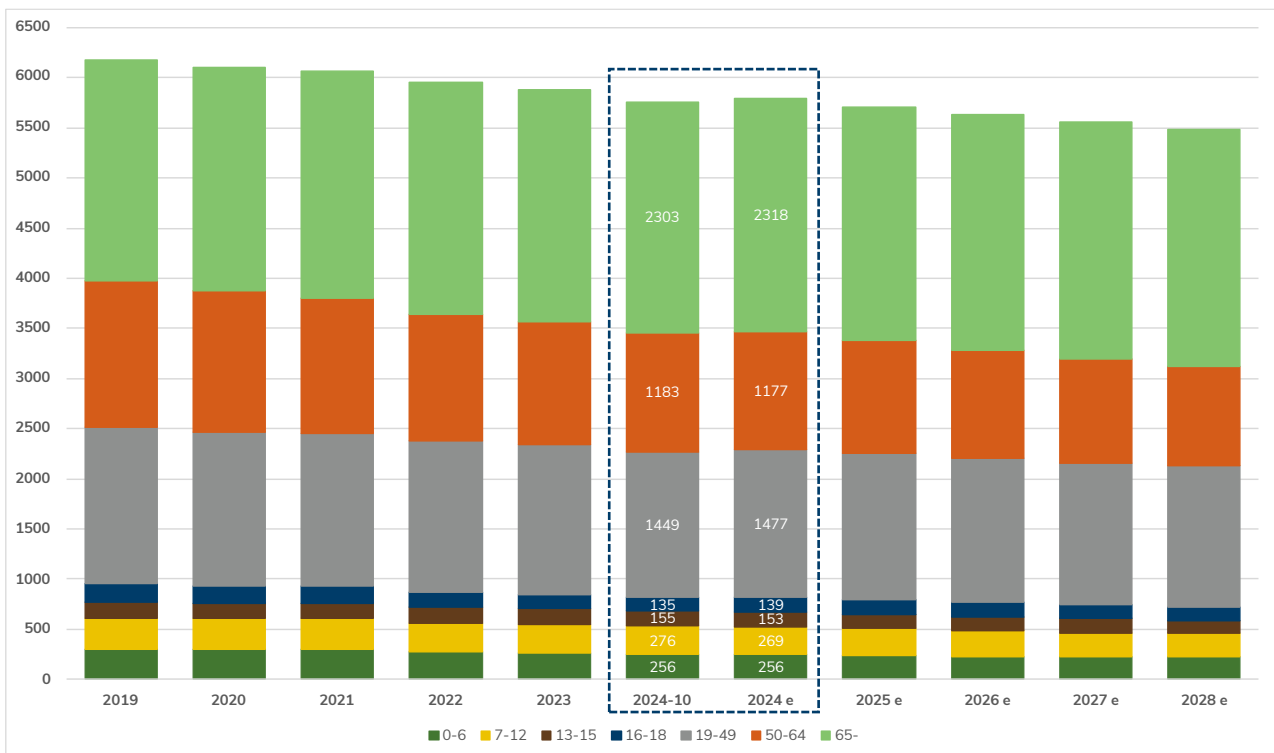
Viitasaaren kaupungin taloudellinen asema on vakaa. Talouden tunnusluvuissa ei toteudu yksikään kuntalain 118 §:n erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyn kriteereistä. Arviointimenettely voidaan käynnistää, jos vähintään toinen seuraavista edellytyksistä täyttyy:

- 1) Kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä.
- 2) Asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 euroa, tai rahoituksen riittävyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täytäneet seuraavat raja-arvot:
 - kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia
 - kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti
 - asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla
 - konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8.

Arviointimenettelyn edellytykset	Raja-arvo 2023	Viitasaari TP 2023	Raja-arvo 2022	Viitasaari TP 2022
Kunnan taseessa on määräajassa kattamatonta alijäämää	< 0 €	+26,3 M€	< 0 €	+26,3 M€
Konsernin taseessa on kahtena peräkkäisenä vuonna alijäämää, €/asukas	-1000	+4 282	-1000	+3 803
Konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde	< 80 %	182,3 %	< 80 %	102,1 %
Kunnan tuloveroprosentti	> 9,37	8,40	> 22,0	21,0
Konsernin lainojen ja vuokravastuiden määrä, €/asukas	> 12 099	3 529	> 14 085	7 285
Konsernin laskennallinen lainanhoitokate	< 0,8	3,3	< 0,8	1,0

2.7 Toimintaympäristön kehitysnäkymä

Viitasaaren kaupungin asukasmäärä vähenee hiljalleen, viimeisten viiden vuoden keskiarvona muutos on ollut -1,3 % vuodessa. Väestötilastojen valossa suuntaus jatkuu, tosin lokakuussa 2024 julkaistussa uudessa väestöennusteessa väestökehitys näyttää hieman aiempaa syksyn 2021 ennustetta myönteisemmältä. Kaupunkistrategiassa on linjattu yhdeksi tavoitteeksi, että vuonna 2035 Viitasaari on 10 000 asukkaan ja kausiasukkaan elinvoimainen, luonnon voimavaroja kestävästi hyödyntävä, kasvava seutukeskus. Kaupungin asukasluku oli lokakuun 2024 lopussa 5 757. Kausiasukkaita on noin 3 000. Asukaskehityksen kääntäminen positiiviseksi on merkittäviä tavoitteita tuleville vuosille.

Lähde: Tilastokeskus. Väestörakenne 2023, väestön ennakkotilasto lokakuu 2024, väestöennuste 2024.

TE-uudistus astuu voimaan 1.1.2025. Julkisten työvoimapalveluiden järjestämisvastuu siirtyy kunnille. Myös työttömyysetuuksien rahoitus sekä palkkatukea ja työllistämiselvöitteitä koskeva lainsäädäntö muuttuvat. Viitasaari liittyy perustettavaan Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalueeseen, jonka vastuukuntana toimii Äänekosken kaupunki. Viitasaarella työllisyystilanne on tällä hetkellä parempi kuin maakunnassa ja seudulla keskimäärin mutta silti haasteellinen. Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli lokakuun tilastoissa 10,4 %. Työllisyyskehitykseen vaikuttavat myös talouden epävarma tilanne ja sen vaikutus yrityksiin.

Viitasaaren kaupunginhallitus käynnisti 20.11.2023 pidetyssä kokouksessaan Karhukorven tuulivoimaosayleiskaavan kaavoituksen, joka toteutuessaan toisi 20 tuulimyllyn puiston Viitasaaren Vii-

takankaalle. Suunnitellun investoinnin arvo on noin 205 miljoonaa euroa. Hanke tuo kiinteistövero- tuloja ja laskutavasta riippuen yksi mylly voi tuottaa jopa 35.000 euroa vuodessa. Karhukorvessa kiinteistöverotuotto voi siis olla jopa 475.000–700.000 euroa / vuosi. Lisäksi se tuo yhteisöverotuo- toja sekä työllistävän vaikutuksen.

Kaupunginhallitus käynnisti 2.9.2024 pidetyssä kokouksessaan Haukilan tuulivoimaosayleiskaavan kaavoituksen, joka toteutuessaan toisi alueelle 7–10 voimalaa eli jopa 245.000–350.000 euroa kiin- teistöverotuottoa vuodessa. Toki on muistettava, että veron tuotto riippuu voimalainvestoinnin suu- ruudesta ja suuret voimalat voivat tuottaa vuositasolla jopa 45.000 euron tuoton (yksi voimala). Ve- ron tuotto luonnollisesti laskee vuosittain voimalan arvon myötä, mutta voimaloihin tehtävät kor- jaukset ja parannukset voivat nostaa verotuottoa. Tuulivoimalla on merkitys kuntien tulonlähteenä.

Eduskunta hyväksyi rakentamislain ja siihen liittyvät lakimuutokset 1.3.2023 ja laki tulee voimaan 1.1.2025. Rakentamislain muutos tuo digitalisaatiomuutoksia kaavoitukseen, rakennusluvanvarai- suuteen sekä siirtää rakennusvalvontaviranomaisen roolia jatkuvan valvonnan suuntaan.

Wiitaunionin kuntapariyhteistyö purkautui 1.1.2024 alkaen. Kaupungin toiminnan uusi rakenne on vakiintunut vuoden 2024 aikana. Toimintojen kehittäminen talouden tasapainottamisohjelman hen- gessä jatkuu. Samoin 1.1.2024 alkaen ulkoistettiin talous-, palkka- ja tietohallinnon palvelut uusille sopimuskumppaneille. Tukipalvelujen käyttöönottoprojekteista on siirrytty jatkuvan palvelun vai- heeseen vuoden 2024 aikana, mutta muutoksiin liittyvä kehittämistyö on ottanut odotettua enem- män aikaa ja jatkuu edelleen.

Sote-voimaanpanolaissa edellytetään kunnan hyvinvointialueelle vuokraamien kiinteistöjen yhtiöit- tämistä kuntalain 126 §:n mukaisesti kolmen vuoden siirtymäkauden jälkeen 1.1.2026 alkaen. Muu- toksia kaupungin konsernirakenteeseen valmistellaan vuoden 2025 aikana ja samalla täsmentyvät niiden vaikutukset kaupunkiemon talouteen esim. omaisuusarvojen arvostukseen. Voimaanpanolakiin liittyvää asetusta tyhjenevien kiinteistöjen kuntatalousvaikutusten korvaamiseen kunnille on odo- tettu annettavaksi syksyn 2024 aikana.

Kiinteistöverotuksen uudistusta on valmisteltu useiden vuosien ajan. Tavoitteena on, että kiinteistö- jen verotusarvot vastaisivat paremmin alueen hintatasoa ja rakentamiskustannuksia. Mahdollisesti uudistus tulee voimaan suunnittelukauden aikana.

Hankintalain uudistuksen tavoitteena on lisätä tehokkuutta julkisissa hankinnoissa sekä lisätä yri- tysten edellytyksiä osallistua julkisen sektorin tarjouskilpailuihin. Valmistelussa on ollut esillä rajata julkisen sektorin mahdollisuuksia tuottaa in house -yksiköissä sellaisia tukipalveluita, joissa on ole- massa toimiva markkina, kuten siivous-, taloushallinto-, ruoka- ja ICT-palveluissa. Kuntaliiton näke- myksenä on, että hankintalain tiukennukset vaikeuttaisivat kuntien mahdollisuuksia järjestää palve- luita ja kehittää toimintaansa tehokkuuden ja paikallisten tarpeiden näkökulmasta. Samalla muu- toskustannukset olisivat varsin suuret. Hallituksen esitys hankintalain uudistamiseksi on tarkoitus antaa eduskunnalle syysistuntokaudella 2025.

2.8 Konsernin toiminta ja talous

Viitasaaren kaupunkikonserni koostuu kaupungin omasta palvelutuotannosta, tytäryhteisöistä ja muista yhteisöistä. Kunnan tytäryhteisö on yhteisö, jossa kunnalla on kirjanpitolaissa tarkoitettu määräysvalta. Kuntalaki korostaa kunnan ja konsernin ohjaamista kokonaisuutena. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet ja talousarviossa tulee ottaa myös huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet.

Viitasaaren kaupunkikonserniin kuuluu neljä tytäryhteisöä. Lisäksi Viitasaaren kaupunki on jäsenenä kahdessa kuntayhtymässä.

Kaupungin konserniohjauksen periaatteet on määritelty omistajapolitiikassa, konserniohjeessa (Kvalt 13.6.2022 § 50) sekä hallintosäännössä. Tytäryhtiöille asetetaan vuosittain toiminnalliset tavoitteet.

Konserniyhtiöiden tehtävä on soveltuvin osin seurata ja noudattaa kaupungin hyväksymää kaupunkistrategiaa. Sen lisäksi tytäryhteisöille kaupunki asettaa erikseen nimettävät kaupunkistrategian toteutumista varmistavat tavoitteet, joita seurataan. Perustavoitteena on mahdollistaa kuntalaisille ja yrityksille paremmat palvelut yhdessä konserniyhtiöiden kanssa. Konserniyhteisöjen toiminnan on tuettava kaupungin strategian toteuttamista ja tuotava kaupungille lisäarvoa toiminnallaan, edistäen kaupungin toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamista.

Kaupungin konsernijohto seuraa konsernitavoitteiden toteutumista sekä yhtiöiden omien strategioiden toteutumista vuosittain konsernipalavereissa sekä tilinpäätöksen yhteydessä. Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt kaupungin omistajapolitiikan vuonna 2018 ja konserniohjeen vuonna 2022.

Viitasaaren omistajapoliittisissa linjauksissa määritellään periaatteet sille, millaisissa tehtävissä ja hankkeissa kaupunki on mukana omistajana ja sijoittajana, miksi kaupunki toimii omistajana ja millaisia omistukselle asetettavia tuotto- ja muita kehitystavoitteita asetetaan.

Kaupungin konserniohjeella luodaan raamit Viitasaari-konserniin kuuluvien yhteisöjen omistajaohjaukselle kunnan tavoitteiden mukaisesti. Ohjetta noudatetaan soveltuvin osin myös osakkuusyhteisöjen ja kuntayhtymien omistajaohjauksessa. Kaupunginhallitus on lisäksi hyväksynyt 30.6.2014 § 186 Hyvän hallinto ja johtamistapa -ohjeet (Corporate Governance), jota kaupunkikonserniin kuuluvat tytäryhteisöt noudattavat toiminnassaan. Konserniohje ja Corporate Governance -ohje ovat omistajan työkaluja omistustensa ohjaamiseen. Ohjeiden tarkoituksena on osaltaan varmistaa, että kaupungin omaisuutta hoidetaan tuottavasti ja luotettavasti. Ohjeiden tarkoituksena on tukea kaupunkikonsernin johtamisen edellytyksiä ja omistajaohjausta siten, että konsernia voidaan johtaa ja ohjata yhtenäisillä ohjeilla ja toimintaperiaatteilla

Kaupungin konsernijohtoon kuuluvat kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja. Valtuusto määrittelee kaupunkikonsernin strategiat, tavoitteet ja omistajapoliittiset keskeiset linjaukset. Kaupunginhallitus johtaa kuntakonsernia, vastaa konsernivalvonnan järjestämisestä ja seuraa sekä ohjaa tytäryhteisöjä

ja omistajapolitiikkaa. Kaupunginjohtaja vastaa konsernin operatiivisesta johtamisesta ja valvonnasta. Kaupunginjohtajan johtamistyö tapahtuu linjaorganisaatiossa palvelualuejohtajien kanssa yhteistyössä.

Kaupungin konsernirakenteeseen valmistellaan vuonna 2025 sotekiinteistöihin liittyen muutoksia, jotka tulevat lainsäädännöstä. Sote-voimaanpanolaissa todetaan, että siirtymäkauden jälkeen kunnalla on mahdollisuus vuokrata omistamiaan tiloja edelleen hyvinvointialueelle, mikä edellyttää kiinteistöjen yhtiöittämistä kuntalain 126 §:n mukaisesti. Yhtiöittämisvelvoite perustuu kilpailuneutraliteettivaatimukseen eli kunnan tulee toimia markkinoilla samalla tavoin, kuin yksityinen toimija. Sote-kiinteistöjen yhtiöittämisen yhteydessä valmistellaan kaupungin kiinteistöhallinnan rakenteellista päivitystä, joka voi myös tuoda muutoksia nykyiseen konsernirakenteeseen. Rakenne tulee päätöksentekoon vuoden 2025 aikana. Konsernirakenteen muutoksien osalta on huomioitava myös alaskirjausten mahdollisuudet ja niiden vaikutus emon talouteen.

Kaupungilla ei ole suunnitelmissa hankkia määräämisvaltaa konsernin ulkopuolisissa yhtiöissä tulevan talousarviovuoden aikana eikä ole tiedossa, että nykyisiin osakkuusyhteisöihin liittyisi merkittäviä muutoksia. Huomioitavaa kuitenkin on, että Wiilo-hankkeen eteneminen kiinteistöinvestointivaiheisiin voi tulla osittain päätöksentekoon myös Wiitaseudun Yrityspalvelut Oy:n kautta, mikä mahdollisesti voi edellyttää keskustelua annettavista takauksista. Mahdollisesti realisoituvia takausvastuita ei talousarviovuoden aikana ole näköpiirissä, ainakaan marraskuun 2024 tilanteen perusteella. Vuokra-asuntotilannetta ja nykystandardien mukaisen asuntotarpeen tarjoamisesta käydään keskustelua emon ja tytäryhtiön välillä, mikä voi myös tuoda mukanaan kaupunginhallituksen erikseen päättämiä takausvastuita, mikäli asuntotuotannon kehittämistä päätetään edistää ja se on taloudellisesta näkökulmasta järkevää.

Leasing-vastuiden osalta kaupunki tulee vuonna 2025 käymään keskustelua varhaiskasvatuksen tilaratkaisuista, joiden yhteydessä selvitetään myös leasing-vuokrauksen mahdollisuudet. Kaupunginvaltuusto tekee kuitenkin näihin kokonaisuuksiin liittyvät päätökset erikseen.

Tytäryhteisöjen toimintaan liittyvät olennaiset riskit ja epävarmuustekijät liittyvät yleiseen taloustilanteeseen, joka voi aiheuttaa kasvaneita korkokuluja. Rakennuskantaan liittyvät peruskorjaustarpeet jne. ovat myös huomioitavia seikkoja vuoden 2025 aikana.

Kaupunkikonsernin keskeisimmät toiminnalliset tavoitteet vuonna 2025:

1. Konsernijärjestelyt ja konsernirakenteen muutokset

Sote-voimaanpanolaissa todetaan, että siirtymäkauden jälkeen kunnalla on mahdollisuus vuokrata omistamiaan tiloja edelleen hyvinvointialueelle, mikä edellyttää kiinteistöjen yhtiöittämistä kuntalain 126 §:n mukaisesti. Yhtiöittämisvelvoite perustuu kilpailuneutraaliteettivaatimukseen eli kunnan tulee toimia markkinoilla samalla tavoin, kuin yksityinen toimija. Sote-kiinteistöjen yhtiöittämisen yhteydessä valmistellaan kaupungin kiinteistöhallinnan rakenteellista päivitystä, joka voi myös tuoda muutoksia nykyiseen konsernirakenteeseen. Rakenne tulee päätöksentekoon vuoden 2025 aikana.

Kaupungin omistajapolitiikassa vuodelta 2019 linjataan, että omistaminen ei ole kaupungille itsetarkoitus, vaan sillä pitää olla toiminnalliset tai liiketaloudelliset perusteet. Lisäksi omistaminen on arvioitava nykyhetken ja tulevaisuuden toimintaympäristöön perustuen.

2. Konsernin omistajapolitiikan päivittäminen vastaamaan muuttunutta toimintaympäristöä

Omistajapolitiikka tulee päivittää vastaamaan tämänhetkistä toimintaympäristöä. Omistajapolitiikkaan tulee sisällyttää selkeät, kuntastrategiasta johdetut, omistajuutta linjaavat, pitkän aikavälin tavoitteet yhtiökohtaisesti. Sijoittamispalvelukonseptin hiominen ja kehittäminen vaativat vielä työskentelyä.

3. Keskitettyjen konsernitoimintojen järjestäminen

Kaupunginvaltuuston kesäkuussa 2024 hyväksymässä talouden tasapainotusohjelmassa linjataan, että konsernin osalta selvitetään taloushallinnon kokonaisuus siltä osin, että emo ja tytäryhtiöt siirrettäisiin saman toimijan alaisuuteen. Asiasta on mainittu myös useissa aiemmissa dokumenteissa. Selvitys- ja muutuskustannuksiin on varauduttu talousarviossa. Samalla on mahdollista selvittää konsernin yhteishankintoihin, riskienhallintaan sekä rahoitukseen liittyviä yhteistyömuotoja. Toiminnoilla tavoitellaan kustannussäästöjen lisäksi toimintojen kehittämistä.

Lisäksi on tarkoituksenmukaista kehittää toimiva malli sijoitusrahoitukseen tilanteissa, joissa kaupungin kokonaan omistamat tytäryhtiöt tarvitsevat rahoitustukea asunto- ja toimitilainvestointeihin.

Taloudelliset tavoitteet	TP 2023	(TA 2024)	TA 2025
Konsernin tilikauden tulos 1000 €	2 381	yli 0	yli 0
Konsernituloslaskelmassa vuosikate / poistot %	182,31	yli 100	yli 100
Konsernin omavaraisuusaste %	64,22	yli 70	yli 70
Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus %	72,57	alle 40	alle 40
Konsernin laskennallinen lainanhoitokate	3,31	yli 2	yli 2
Konsernitaseessa ylijäämää 1000 €	25 174	25 174	25 174

Tytäryhteisöille asetettavat tavoitteet vuodelle 2025:

Valtuuston tavoiteasettelu voi koskea tytäryhteisön asemaa, toiminnan laajuutta ja toimintaedellytyksiä (mm. investoinnit) tai palvelun laatua, hinnoitteluperiaatteita taikka pääoman tuottovaatimuksia. Tytäryhteisölle asetettavat tavoitteet tulee pääsääntöisesti ottaa kunnan ja kuntayhtymän voimassa olevaan talousarvioon ja -suunnitelmaan.

Valtuusto asettaa talousarviossa tytäryhteisöille toiminnan ja talouden tavoitteita, jotka on johdettu kuntastrategiasta ja siihen liittyvästä omistajapolitiikasta sekä yhteisön liiketoiminnasta.

Viitasaaren Vuokra-asunnot Oy:n yhtiöjärjestyksen mukainen toimiala on rakennuttaa, omistaa ja hallita kiinteistöjä ja vuokratonteilla olevia rakennuksia, ostaa, myydä ja vuokrata alueita, rakennuksia, huoneistoja ja osakkeita, antaa vuokralle kiinteistöjä ja huoneistoja sekä harjoittaa kiinteistöjen ja vuokratonteilla olevien rakennusten isännöinti- ja huoltotoimintaa.

Toiminnalliset tavoitteet

- Liikevaihdon toteuma
- Säännölliset asukas- / ja asiakaskyselyt sekä tunnettavuuden arviointi
- Kaupunkistrategian asukastavoitteen huomioiminen markkinointitoimenpiteiden kehittämisessä
- Uusien kohdesuunnitelmien arviointi sekä yhteistyö asumisen hankkeiden kanssa

Taloudelliset tavoitteet	TP 2023	(TA 2024)	TA 2025
Kannattavuus: käyttökateprosentti	-1,3 %	yli 10	yli 10
Vakavaraisuus: omavaraisuusaste %	21,8 %	yli 40	yli 40
Maksuvalmius: quick ratio	0,3	yli 1	yli 1

Wiitaseudun Yrityspalvelu Oy:n yhtiöjärjestyksen mukainen toimiala on harjoittaa yritysten kehittämistoimintaa, kehittää ja välittää tuoteideoita, tuotantomenetelmiä, markkinointiyhteyksiä, liikkeenjohdollista tai muita taitoja, sijoittaa riskipääomaa ja antaa takauksia toimiville ja perustettaville yrityksille sekä harjoittaa näihin aloihin liittyvää toimintaa myös projektitoiminnan avulla. Yhtiö voi myös rakentaa

niille teollisuus- ja palvelutiloja yrittäjien käyttöön luovutettavaksi vuokraoikeuden tai myynnin kautta sekä omistaa kiinteistöyhtiöiden osakkeita. Yhtiö voi omistaa ja hallita arvopapereita.

Toiminnalliset tavoitteet

- Toimivien yritystilojen turvaaminen ja kehittäminen asiakasyritysten menestysmahdollisuuksien turvaamiseksi
- Kestävän kehityksen huomiointi kaikessa yrityksen toiminnassa
- Logistiikkakeskus Wiilon alueen kehittäminen, tiiviissä yhteistyössä emon kanssa

Taloudelliset tavoitteet	TP 2023	(TA 2024)	TA 2025
Kannattavuus: käyttökateprosentti	12,1 %	yli 10	yli 10
Vakavaraisuus: omavaraisuusaste %	65,4 %	yli 40	yli 40
Maksuvalmius: quick ratio	0,3	yli 1	yli 1

Witas Oy:n yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiön toiminnan tarkoituksena on Viitasaaren elinkeinoelämän edistäminen ja kehittäminen ja sen tuotanto- ja toimialarakenteen monipuolistaminen. Tarkoituksenaan toteuttamiseksi yhtiö voi toimia yhteistyössä myös Viitasaaren ulkopuolella toimivien yritysten ja yhteisöjen kanssa. Yhtiön toimialana on harjoittaa yritysten kehittämistoimintaa, kehittää ja välittää tuoteideoita, tuotantomenetelmiä, markkinointiyhteyksiä, liikkeenjohdollisia tai muita taitoja, sijoittaa riskipääomaa ja antaa takauksia toimiville ja perustettaville yrityksille sekä harjoittaa näihin aloihin liittyvää toimintaa myös projektitoiminnan avulla. Yhtiö voi omistaa ja hallita arvopapereita.

Toiminnalliset tavoitteet

- Kaupungin ja kehittämisyrityksen yhteistyösopimuksen päivittäminen
- Sijoittumispalvelukonseptin kehittäminen
- Yhteistyö työllisyysalueen kanssa
- Yritysten tukeminen kehittämisavustusten ja investointitukien hakuprosesseissa

Taloudelliset tavoitteet	TP 2023	(TA 2024)	TA 2025
Kannattavuus: käyttökateprosentti	-11,1 %	yli 10	yli 10
Vakavaraisuus: omavaraisuusaste %	60,1 %	yli 40	yli 40
Maksuvalmius: quick ratio	2,5	yli 1	yli 1

Keskيتين Kauppakiinteistö Oy:n yhtiöjärjestyksen mukainen toimiala on omistaa ja hallita Viitasaaren kaupungin Haapaniemen kylässä kortteliin n:o 67 ja rakennuspaikalle n:o 2 rakennettavaa liiketaloa sekä kauppakirjalla 13.3.1986 Harhala Rn:o 5:49 nimisestä tilasta ostettua noin 700 m² suuruista määräalaa ja kahden 16.7.1985 tehdyn vuokrasopimuksen siirron mukaista tonttia samassa korttelissa.

Toiminnalliset tavoitteet

- Yhtiön sijainnin selkeyttäminen osana konsernirakennetta
- Yhtiön hallituskokoonpanon ja toimitusjohtajan valinnat / mahdollinen synergia muiden pienten yhtiöiden kanssa

Taloudelliset tavoitteet	TP 2023	(TA 2024)	TA 2025
Kannattavuus: käyttökateprosentti	-13,0 %	yli 10	yli 10
Vakavaraisuus: omavaraisuusaste %	89,3 %	yli 40	yli 40
Maksuvalmius: quick ratio	6,1	yli 1	yli 1

Viitasaaren Koulutuskiinteistö Oy:n yhtiöjärjestyksen mukainen toimiala on omistaa ja hallita Viitasaaren kaupungin omistamasta Viitapelto Rn:o 1:439 nimisestä tilasta erotetulla rakennuskaavan tontin mukaisella määräalalla (1,57 ha) olevaa koulutus- ja opetustarkoitukseen rakennettua rakennusta.

Toiminnalliset tavoitteet

- Rakennusten nykykunnon ylläpitäminen
- Yhtiön sijainnin ja tulevaisuuden selvittäminen osana konsernirakenneselvitystä
- Yhtiön hallituskokoonpanon / mahdollinen synergia muiden pienten yhtiöiden kanssa

Taloudelliset tavoitteet	TP 2023	(TA 2024)	TA 2025
Kannattavuus: käyttökateprosentti	-2,4 %	yli 10	yli 10
Vakavaraisuus: omavaraisuusaste %	94,6 %	yli 40	yli 40
Maksuvalmius: quick ratio	16,4	yli 1	yli 1

Kaupungin organisaatiokuvassa konserniyhtiöt sijoittuvat elinvoimapalveluihin, tosin niitä ohjaa jo-
kaista oma hallitus ja oma toimitusjohtaja.

2.9 Riskienhallinta ja keskeiset riskit

Sisäisen valvonnan merkitys korostuu kaupungin toiminnan tullessa monimuotoisemmaksi. Perusteista päätettäessä valtuusto ohjaa sitovasti kaupunginhallitusta sen huolehtiessa kaupungin sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä. Kuntalain mukaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tulee perustua järjestelmälliseen ja dokumentoituun toimintatapaan. Perusteluissa voidaan myös todeta, että sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta on voimassa, mitä kaupungin hallintosäännössä on määrätty tai muutoin ohjeistettu.

Kuntalain mukaan valtuuston tulee hyväksyä hallintosääntö, jossa on tarpeelliset määräykset sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta. Sisäisen valvonnan toteutumisesta ja riskienhallinnasta pitää tehdä selonteko tilinpäätöksen yhteydessä toimintakertomukseen. Vastaavasti kuntalain 123.1 § 4 kohta mukaan on tilintarkastajan tarkastettava, onko kunnan ja kuntakonsernin sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti. Jotta tilintarkastaja pystyy todentamaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan toimeenpanoa ja tuloksellisuutta täytyy kaupunginhallituksen ja lautakuntien raportoida toimenpiteet.

Viitasaaren kaupungin toiminnassa noudatetaan kaupunginhallituksen hyväksymiä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeita. Ohjeet tarkistetaan alkuvuonna muiden kaupungin ohjeistusten päivittämisen yhteydessä.

Riskienhallinta on osa kaupunkikonsernin aktiivista tilanteen seuranta, johtamista ja toiminnan ohjaamista. Tavoitteena on strategisten tavoitteiden toteutumisen varmistaminen ja toiminnan jatkuvuus kaikissa olosuhteissa. Kuntalain 39 §:n mukaan kaupunginhallituksen on huolehdittava kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeistamisesta ja järjestämisestä. Viitasaaren kaupunkistrategia ei sisällä erillistä riskikartoitusta tai -analyysiä. Talousarvio ja -suunnitelma on hallintosäännön ohella keskeisin asiakirja, jolla valtuusto ohjaa riskienhallinnassa kunnallisia toimielimiä ja viranhaltijoita.

Tarkasteltaessa vuotta 2025 ja tulevia vuosia kaupunkikonsernin talouteen ja toimintaan vaikuttavat keskeisimmät riskit liittyvät Venäjän hyökkäyssodan vaikutuksiin ja mahdollisiin negatiivisiin muutoksiin kansainvälisessä tilanteessa mukaan lukien Lähi-itä, joihin varautuminen ja riskienhallinta on osa kansallista kokonaisturvallisuutta ja alueellista yhteistyötä. Kansantalous on heikentynyt pitkään, eikä nähtävissä ole sellaista positiivista kehitystä, joka mahdollistaisi palvelujen laajentamisen ja etuuksien lisäämisen. Julkishallintoa jouduttaneen seuraavan kymmenen vuoden aikana supistamaan, mikä näkyy Valtiovarainministeriön syksyllä 2024 julkaisemassa kuntatalousohjelmassa ja kuntien mahdollisuuksissa selviytyä tehtävistään. Epävarmassa tilanteessa riskienhallinnan merkitys korostuu.

Viitasaaren kaupunkikonsernin kannalta strategisista vaikutuksiltaan vaikeasti ennakoitavia ja toimintaan merkittävästi vaikuttavia ulkoisia riskejä ovat esimerkiksi Euroopan turvallisuustilanteen hei-

kentyminen sekä Ukrainan sodan jatkuminen / laajeneminen, mahdollinen hybrdivaikuttaminen alueen energia-, vesihuolto- ja tietojärjestelmiin, valtion velkaantuminen ja talouden taantuminen, osaavan työvoiman saatavuus ja tuottavuuden lasku.

Potentiaalisilla riskeillä voi olla vaikutuksia kaupungin valtionosuus- ja verotulokertymiin, investointeihin alueellemme, yritysten toimintaedellytyksiin sekä työpaikkojen vähenemiseen. Lainanottokyky voi heikentyä korkotason noustessa ja tällöin myös investointimahdollisuudet heikentyvät. Myös kaupunkikonsernin kiinteistömässä on huomioitava riskienhallinnan näkökulmasta. Kaupunkikonsernin henkilöstössä on odotettavissa paljon eläköitymisiä seuraavan viiden vuoden aikajänteellä, mikä voi johtaa haasteisiin osaamisen saatavuudessa.

Digitaalista turvallisuutta on kehitettävä koko konsernissa, samoin henkilöstön tietoturvallista osaamista. Tietoturvallisia rakenteita ja toimintatapoja on kehitetty yhteistyössä tietohallinnon palveluntuottajan Tiera Oy:n kanssa. Digiturvamallin käyttöönotto aloitetaan heti vuoden 2025 alussa.

Omistajaohjauksella on aktiivisesti seurattava konserniyhtiöiden taloudellista tilaa ja asettava tavoitteet siten, että tuotanto pystytään ylläpitämään taloudellisen tilanteen ja kysynnän heiketessä sekä poikkeustilanteessa. Tytäryhtiöiden omat riskianalyytit riskien ennalta ehkäisemiseksi ja hallitsemiseksi on pidettävä ajan tasalla ja yhtiöiden on raportoitava konsernijohtolle muuttuneesta tilanteesta matalalla kynnyksellä.

2.10 Talousarvion rakenne, sitovuus ja seuranta

Suosittelusten mukainen talousarvio sisältää seuraavat osat: yleisperustelut, käyttötalous- ja tuloslaskelmaosan sekä investointi- ja rahoitusosan. Käyttötalousoosassa esitetään palvelualueiden toiminnan kuvaukset ja asetetaan niiden sitovat taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet. Tuloslaskelmassa osoitetaan tulo-rahoituksen riittävyys palvelujen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin, rahoitusmenoihin sekä suunnitelman mukaisiin poistoihin. Investointiosassa esitettävät investointimenot ja -tulot ovat vastuutoimielintä sitovia hankkeittain tai hankeryhmittäin. Rahoitusosassa esitetään yhteenvetona rahan lähteet ja käyttö.

Lautakunnat vahvistavat oman tehtäväalueensa käyttösuunnitelmat talousarvion hyväksymisen jälkeen. Lautakunnat voivat vuoden aikana tehdä käyttösuunnitelmaan muutoksia valtuuston hyväksymien määrärahojen puitteissa.

Talousarvion toteutumista seurataan toimielinten kokouksissa säännönmukaisesti ja raportoidaan valtuustolle neljännesvuosi- ja puolivuosisikatsauksilla. Katsauksissa seurataan toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista seurantajaksolla ja ennakoidaan tavoitteiden toteutumista koko talousarviovuoden aikana. Mikäli toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumaennusteet ovat ristiriidassa keskenään tai talousarvion kanssa, asia tulee saattaa kaupunginhallituksen käsittelyyn. Tarkastuslautakunta ja kaupungin tilintarkastaja arvioivat tavoitteiden toteutumista kuntalain edellyttämällä tavalla.

Valtuustoon nähden sitovat erät talousarviossa ovat:

- käyttötalousoosassa palvelualueiden toiminnalliset tavoitteet, määrärahat ja tuloarviot
- tuloslaskelmaosassa verotulot, valtionosuudet, rahoitustulot ja -menot, satunnaiset erät ja tilinpäätössiirrot
- investointiosassa hankkeiden ja hankeryhmien kustannusarviot, määrärahat ja tuloarviot
- rahoitusosassa antolainauksen muutokset, lainakannan muutokset ja oman pääoman muutokset.

Kuntalain mukaan tilivelvollisia ovat kaupunginhallituksen ja lautakuntien jäsenet sekä johtavat viranhaltijat: kaupunginjohtaja, palvelualueiden johtajat, talous- ja tietohallintojohtaja.

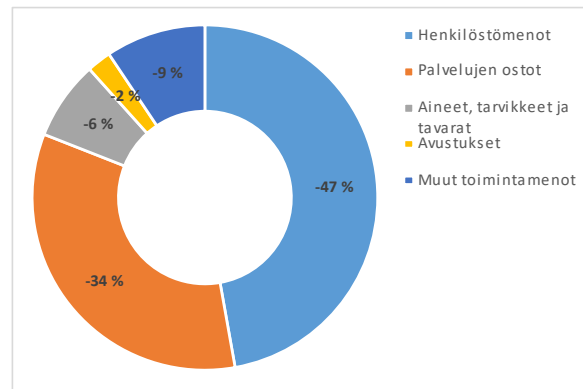
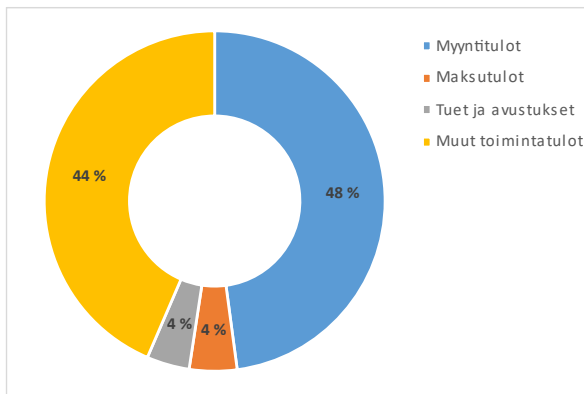
3 Käyttötalousosa

Käyttötalousosassa esitetään palvelualueiden toiminnan ja tehtävien kuvaukset, toimintaympäristön muutokset ja toiminnan painopisteet, strategiset toimenpiteet sekä tehtävien määrärahat ja tuloarviot kustannuspaikoittain. Lisäksi esitetään palvelualueiden käyttötalouden yhteenveto vuoden 2024 talousarvioon verrattuna. Vuoden 2024 talousarviotieto on valtuuston käsiteltäväksi valmistellun muutosesityksen mukainen.

Käyttötalous yhteensä

KAUPUNKI YHTEENSÄ ulkoinen ja sisäinen	TA 2024	TA 2025	MUUTOS	
			euroa	%
Toimintatulot	13 117 127	13 428 399	311 272	2,4 %
Myyntitulot	6 015 778	6 430 325	414 547	6,9 %
Maksutulot	431 050	606 650	175 600	40,7 %
Tuet ja avustukset	649 117	545 262	-103 855	-16,0 %
Muut toimintatulot	6 021 182	5 846 162	-175 020	-2,9 %
Toimintamenot	-31 291 319	-31 973 456	-682 137	2,2 %
Henkilöstömenot	-14 959 943	-15 091 738	-131 795	0,9 %
Palvelujen ostot	-10 288 153	-10 796 302	-508 149	4,9 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 461 386	-2 362 523	98 863	-4,0 %
Avustukset	-732 150	-726 000	6 150	-0,8 %
Muut toimintamenot	-2 849 687	-2 996 893	-147 206	5,2 %
Toimintakate	-18 174 192	-18 545 057	-370 865	2,0 %
Laskennalliset kustannukset	-2 803 192	-2 972 151	-168 959	6,0 %
Poistot ja arvonalentumiset	-2 803 192	-2 972 151	-168 959	6,0 %
Muut laskennalliset kustannukset	0	0	0	
Kokonaiskustannukset	-34 094 511	-34 945 607	-851 096	2,5 %

Käyttötalouden tulot ja menot

3.1 Yleishallinto

Kuntalain säännösten mukaisesti kaupungissa on valtuusto, kaupunginhallitus ja tarkastuslautakunta sekä vaikuttamistoimielimet nuorisovaltuusto, vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto.

Kaupungin ylintä päätösvaltaa käyttää kaupunkilaisten valitsema **kaupunginvaltuusto**, jossa on 27 valtuutettua. Nykyinen valtuustokausi päättyy 31.5.2025, jolloin kevään kuntavaaleissa valittava uusi valtuusto aloittaa toimintansa. Valtuusto kokoontuu vuosittain keskimäärin 10 kertaa sekä pitää tarpeen mukaan seminaareja, iltakouluja sekä muita yhteistapaamisia.

Kaupunginhallitus vastaa kaupungin hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuusvalvonnasta. Kaupunginhallitus johtaa, ohjaa ja koordinoi kaupungin päätöksentekoa, organisaation ja palveluiden suunnittelua ja kehittämistä sekä taloutta, valtuuston määrittelemien tavoitteiden mukaisesti.

Talousarviossa varataan omille kustannuspaikoilleen määrärahat em. **toimielinten toimintaan** kuten kokouskustannuksiin, koulutuksiin ja seminaareihin sekä tarvittaviin sisäisiin palveluihin. **Tilintarkastuksen** määräraha sisältää myös TALVEA Julkishallinnon Palvelut Oy:ltä hankittavien tilintarkastuspalvelujen kustannukset. Konsernin tilintarkastuspalvelut tulevat kilpailutettavaksi uudelle sopimuskaudelle tilikauden 2025 tarkastuksesta lukien.

Vaalilaissa säädetään kunnille kuuluvista tehtävistä **vaalien** järjestämisessä, joihin varataan määräraha omille kustannuspaikoilleen. Vuonna 2025 järjestetään säännönmukaiset kunta- ja aluevaalit. Äänestysaktiivisuutta pyritään lisäämään.

Toiminnan ja toimintaympäristön muutos edellisvuoteen verrattuna

Valtuustokausi vaihtuu keväällä järjestettävien kuntavaalien jälkeen kesäkuussa 2025: uusien toimielimien järjestäytyminen, kouluttautuminen sekä ns. kapulanvaihto uusien ja vanhojen päättäjien kesken.

Määrärahat kustannuspaikoittain ulkoinen ja sisäinen	Toimintatulot	Toimintamenot	Toimintakate
012100 Kaupunginvaltuusto		-128 840	-128 840
012120 Kaupunginhallitus		-325 852	-325 852
012140 Kaupunginhall. toimikunnat		-16 562	-16 562
012100 Tilintarkastus		-33 251	-33 251
011100 Kuntavaalit	7 000	-38 200	-31 280

3.2 Hallintopalveluiden palvelualue

Toiminnan kuvaus

Hallintopalveluiden palvelualueelle kuuluvat päätöksenteon tuki, henkilöstöhallinto, taloushallinto ja tietohallinto. Palvelualueen johtajana toimii hallintopalveluiden palvelualuejohtaja. Palvelualueen tehtävät jakautuvat kahteen vastuualueeseen: päätöksenteon tuen ja henkilöstöhallinnon vastuuhenkilönä toimii hallintopalveluiden palvelualuejohtaja, taloushallinnon ja tietohallinnon vastuuhenkilönä toimii talous- ja tietohallintojohtaja.

Päätöksenteon tuki vastaa kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen, tarkastuslautakunnan ja keskusvaalilautakunnan päätösasioiden valmistelu-, sihteeri- ja toimeenpanotehtävistä, vaalien järjestämiseen liittyvistä tehtävistä, asiakirjahallinnosta, kirjaamo- ja arkistotoimen tehtävistä sekä tietosuojasta. Asiakkaille tarjotaan asiointipalveluja kaupungintalon neuvonnassa ja asiointipisteissä sekä verkkosivuilla. Keskitetyt puhelinpalvelut hoidetaan kaupungintalon neuvonnassa.

Henkilöstöhallinto vastaa kaupungin henkilöstöhallinnosta ja henkilöstötyön johtamisesta, kehittämisestä, palkkaus- ja palvelussuhdeasioista, työhyvinvoinnin, työturvallisuuden ja henkilöstön osaamisen kehittämisestä, esihenkilötyön ja henkilöstöhallinnon palvelujen ohjauksesta, ohjeiden ja sääntöjen valmistelusta. Henkilöstöhallinto vastaa myös henkilöstösuunnittelusta ja raportoinnista, henkilöstön rekrytointiprosesseista, toimii esihenkilöiden ja johdon tukena työsuhteasioissa sekä henkilöstökäytänteiden ja organisaation kehittämisessä. Ulkoistetuista palkkahallinnon palveluista vastaa Monetra Keski-Suomi Oy. Henkilöstöhallinnon määrärahavarauksiin sisältyy pääluottamusmiesten ja työsuojeluvaltuutettujen toiminta, työterveyshuollon palvelut kaupungin henkilöstölle, yhteistyötoimikunta ja työhyvinvoinnin kehittäminen. Henkilöstölle tarjotaan edelleen työhyvinvointia tukeva 100 euron Epassi-henkilöstöetu.

Taloushallinto vastaa kaupunkikonsernin talousarvio- ja tilinpäätösprosesseista, kirjanpidosta ja laskutuksesta, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan prosessista, rahoituksesta ja varainhoidosta sekä tuottaa palvelualueen operatiiviselle johdolle ja luottamushenkilöjohdolle ajantasaista ja analysoitua raportointitietoa päätöksenteon tueksi. Ulkoistetuista taloushallinnon palveluista vastaa Monetra Keski-Suomi Oy. Taloushallinto linjaa ja ohjeistaa taloushallintoon, laskutukseen ja hankintoihin kuuluvia kaupungin prosesseja.

Tietohallinto vastaa kaupungin tietohallinnon prosessien, ICT-järjestelmäkokonaisuuden ja digipalveluiden kehittämisestä, sopimushallinnasta ja keskitettyjen hankintojen toteutuksesta sekä tietoturvan ohjeistuksesta ja seurannasta. Ulkoistetusta tietohallinnon palvelutuotannosta vastaa Tiera Oy. Tietoliikennepalvelut hankitaan Pohjoisen Keski-Suomen Verkkopalvelut Oy:ltä ja Joki ICT Oy:ltä. Tietohallinto linjaa ja ohjeistaa tietohallintoon, tietojärjestelmiin ja tiedonhallintaan kuuluvia kaupungin prosesseja.

Toiminnan ja toimintaympäristön muutos edellisvuoteen verrattuna

Kaupungin organisaatio uudistui vuoden 2024 alusta. Muutos ulottuu vielä vuoteen 2025, sillä uuden organisaation toimintakulttuuria kehitetään.

Kelan asiointipalvelu aloitti asiointipisteenä syyskuun 2024 alussa kaupungintalon tiloissa työllisyysalueen palveluiden kanssa. Työllisyysalueen ja Kelan toimipisteessä järjestetään asiakaspalvelua arkipäivisin. Kelan ja TE-palveluiden asiointipisteissä on mahdollista käyttää kuvallista etäpalveluratkaisua videoyhteydellä.

Talous- ja palkkahallinnon palvelujen ulkoistus ja järjestelmämuutokset sekä prosessien kehittäminen jatkuvat yhteistyössä Monetra Keski-Suomi Oy:n ja järjestelmätoimittajien kanssa.

Tietohallintopalvelujen ulkoistus ja eri järjestelmien toimintaympäristöjen kehittämistyö jatkuu yhteistyössä Tiera Oy:n ja muiden sopimuskumppaneiden kanssa.

Toiminnan painopistealueet

Yhtenä painopisteenä on vuoden 2025 kunta- ja aluevaalien järjestäminen kaupungin omana työnä Oikeusministeriön antamien ohjeiden mukaisesti. Kaupunkiorganisaation mittavien muutosten jälkeen on tärkeää keskittyä hallitus- ja valtuustotyöskentelyn kehittämiseen. Kaupunginhallituksen ja -valtuuston toimintaohjeiden ja säännösten päivittäminen sekä kaupungin hallintosäännön päivitys on tarpeen tehdä vastaamaan nykyistä toimintaympäristöä.

Osallisuusohjelman toteuttamisella 1. lisätään päättäjien ja henkilöstön tietoa osallisuuden merkityksestä, 2. edistetään kuntalaisten osallistumista päätöksentekoon.

Sähköisen asianhallinta- ja arkistointijärjestelmän kehittäminen palvelualueiden ja asiakkaiden sujuvan tiedonsaannin ja asioinnin parantamiseksi.

Ulkoistettujen palkkahallinnon palvelujen toimintavarmuus. HR-prosessien sujuvuutta kehitetään ja HR-toimintaohjeiden ja sääntöjä päivitetään. Työvuorosunnittelu- ja työajanseurantajärjestelmä päivitetään ja Viitasaaren toimintaympäristöön sopiva järjestelmä otetaan käyttöön.

Ulkoistettujen taloushallintopalvelujen toimintavarmuus. Taloushallinnon prosessien ja raportoinnin sujuvuutta edistetään vuoden 2025 aikana. Yksi merkittävä painopistealue on talousraportointi ja tiedolla johtaminen. Hankintaprosessit ja niihin kuuluvat ohjeet päivitetään. Konsernin taloushallintopalvelujen kokonaisuutta kehitetään.

Ulkoistettujen tietohallintopalvelujen toimintavarmuus. Tietohallinnon prosessien sujuvuutta kehitetään. Henkilöstön IT-osaamisen varmistaminen ja kehittäminen. Digitaalisten palvelujen kehittäminen. Tietosuojatoimenpiteitä kehitetään ja järjestetään koulutuksia. Konsernin tietohallintopalveluja kehitetään kokonaisuutena.

Tunnusluvut ja mittarit

Keskeisiä seurattavia tunnuslukuja ovat äänestysaktiivisuus vaaleissa, päivitettyjen ohjeiden ja sääntöjen määrä, päättäjien osallistumisaktiivisuus kokouksiin ja iltakouluihin, digitaalisten palautteiden määrä, tietohallinnon käyttäjien ja työasemien määrä sekä koulutuksiin osallistujien määrä.

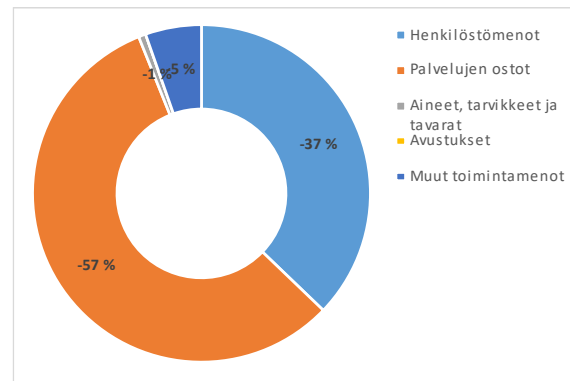
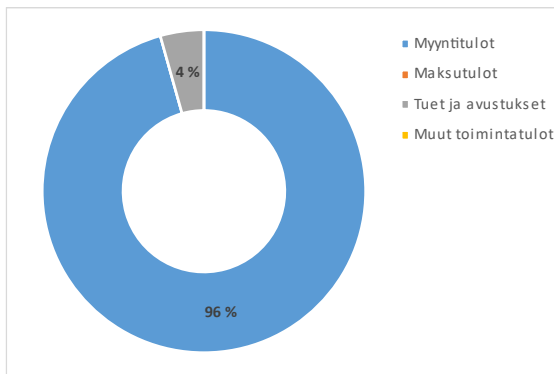
Strategiset toimenpiteet

Strategia (KV)		Toteutus (KH ja LTK:t)		Seuranta
Päämäärä	Keino	Toimenpide	Aikataulu	Mittari
Tavoitteena hyvinvoiva ja osallistuva kuntalainen	Edistetään asukkaiden osallistumismahdollisuuksia	Osallisuussuunnitelman toimeenpano	2025	Osallisuussuunnitelman toimenpideohjelma tehty ja hyväksytty Uudet osallistumistavat
		Osallistuva budjetointi	2025	Kyläyhdistysten hankkeet
	Kehitetään palveluhenkistä ja sujuvaa toimintakulttuuria, asukkaiden tiedon-saantia ja asioin-tia	Ajantasainen tieto tarjolla olevista palveluista	2025	Esitteet ja verkkosivujen päivitykset tarjolla olevista palveluista ja asiointikanavista
		Asukkaiden asiointimahdollisuuksien parantaminen	2025 2026	Palveluliikenne Sähköiset asiointikanavat
		Palvelualttiuden kehittäminen	2025	Pikkasen parempi asiakaskokemus
Kestävästi ja rohkeasti kehittyvä Viitasaari	Kehitetään digitaalisia sekä mobiili- ja etäpalveluja	Kehitetään, tarkastellaan ja monipuolistetaan kaupungin viestintäkanavia	2025	Kasvokkain viestintä, painettu ja sähköinen viestintä
		Sähköisen asianhallinta- ja arkistointijärjestelmän kehittäminen, koulutusta henkilöstölle ja päättäjille uusien järjestelmien hallintaan	2025	Sähköinen kokousalusta ja arkistointi käytössä Koulutettujen määrä ja koulutuspalautte

Palvelualueen käyttötalous yhteensä

HALLINTOPALVELUT ulkoinen ja sisäinen	TA	TA	MUUTOS	
	2024	2025	euroa	%
Toimintatulot	1 519 996	1 654 638	134 642	8,9 %
Myyntitulot	1 480 996	1 582 638	101 642	6,9 %
Maksutulot	0	0	0	
Tuot ja avustukset	33 000	72 000	39 000	118,2 %
Muut toimintatulot	6 000	0	-6 000	-100,0 %
Toimintamenot	-1 941 919	-1 878 626	63 293	-3,3 %
Henkilöstömenot	-787 573	-698 470	89 103	-11,3 %
Palvelujen ostot	-1 139 387	-1 066 285	73 102	-6,4 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 700	-13 000	-6 300	94,0 %
Avustukset	0	0	0	
Muut toimintamenot	-8 259	-100 871	-92 612	1121,3 %
Toimintakate	-421 923	-223 988	197 935	-46,9 %
Laskennalliset kustannukset	-1 089	-980	109	-10,0 %
Poistot ja arvonalentumiset	-1 089	-980	109	-10,0 %
Muut laskennalliset kustannukset	0	0	0	
Kokonaiskustannukset	-1 943 008	-1 879 606	63 402	-3,3 %

Palvelualueen käyttötalouden tulot ja menot

Määrärahat kustannuspaikoittain ulkoinen ja sisäinen	Toimintatulot	Toimintamenot	Toimintakate
012183 Päätöksenteon tuki		-223 987	223 987
012184 Henkilöstöhallinto	773 887	-773 887	0
012185 Taloushallinto	352 493	-352 493	0
012186 Tietohallinto	528 268	-528 268	0

3.3 Elinvoimapalveluiden palvelualue

Toiminnan kuvaus

Elinvoimapalveluiden alaisuuteen kuuluvat johtaminen, strategia ja edunvalvontatyö, kuntademokratian ja osallisuuden edistäminen, valmius ja varautuminen, konserniyhtiöt, viestintä, markkinointi ja matkailu, työllisyyspalvelut sekä saavutettavuus. Lisäksi hankerahoituksella perustetut etätyötila Lennätin sekä Digikeskus sijoittuvat kaupunkiorganisaatiossa elinvoimapalveluiden alle. Elinvoimapalvelujen palvelualuejohtajana toimii kaupunginjohtaja.

Elinvoimapalveluihin kytkeytyvät suurimmat konserniyhtiöt, Kehittämissyhtiö Witas Oy, Viitasaaren Vuokra-asunnot Oy sekä Wiitaseudun Yrittäjäpalvelut Oy. Yhtiöt toimivat omien hallitustensa ja toimitusjohtajiensa johdolla, mutta tekevät tiivistä yhteistyötä elinvoimapalveluiden kanssa.

Elinvoimapalveluiden talousarviokokonaisuus on muuttunut merkittävästi edelliseen talousarvioon verrattuna. Yleishallinnon kustannuspaikat on eriytetty kolmeen osa-alueeseen: yleishallintoon, hallintopalvelujen palvelualueeseen sekä elinvoimapalvelujen palvelualueeseen. Elinvoimapalvelujen palvelualueelta löytyy kustannuspaikat seutuyhteistyölle, Lennättimelle, Digikeskukselle, Wiilolle, markkinoinnille, strategisille kehittämishankkeille, palveluliikenteelle, muulle toiminnalle, maa- ja metsätiloille, kehittämissyhtiö Witas Oy:lle (elinkeinotoimi), maatalouden hallinnolle ja lomituspalveluille. Työllisyyspalveluihin varatuissa määrärahoissa on kustannuspaikat Tuunarijärjestölle sekä työmarkkinatuen kuntaosuudelle. Uudistuksilla on pyritty selkiyttämään tilikarttaa.

Toiminnan ja toimintaympäristön muutos edellisvuoteen verrattuna

Viitasaaren kaupungin organisaatiota päivitettiin vuoden 2024 alusta lukien. Vuoden 2025 osalta keskeisimpiä muutoksia on TE25-uudistuksen voimaantulo. Julkisten työvoimapalveluiden järjestämisvastuu työ- ja elinkeinotoimistoilta siirtyy kunnille 1.1.2025. TE-palveluista tulee vuoden 2025 alussa osa jokaisen kunnan lakisääteisiä tehtäviä ja sitä kautta osa jokaisen kunnan peruspalveluja. Kunnille muodostuu uusi valtionosuustehtävä, jonka rahoitus on yleiskatteisessa valtionosuudessa ja samalla kuntien rahoitusvastuu etuuskosten osalta laajenee. Kunnille siirtyy myös ELY-keskusten julkisiin työvoimapalveluihin liittyvät hankintatehtävät ja KEHA-keskuksen julkisiin työvoimapalveluihin liittyvät maksatustehtävät. Viitasaari kuuluu 1.1.2025 alkaen Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalueeseen, jonka vastuukuntana toimii Äänekosken kaupunki.

Muutoksella on vaikutuksia myös kaupungin oman työllisyysyksikön toimintaan ja muutos edellyttää tiivistä yhteistyötä kaupungin, työllisyysalueen, kehittämissyhtiön ja paikallisten yritysten välillä. Kaupungin oman työllisyysyksikön toimintaa kehitetään. Kaupungin omaa rahoitusta on päivitetty siten, että vuoden 2025 työllistämisen määrärahat on budjetoitu erikseen jokaiselle palvelualueelle palvelualueen tarpeen mukaan eikä enää keskitetysti työllistämisyksikön alle. Syynä tähän on palkkatuen poistuminen. Työmarkkinatuen maksuosuuksiin sekä muihin kunnille tuleviin etuuskustannuksiin on varauduttu 250.000 euron määrärahalta. Työllisyysyksikköä pitää kehittää myös muilla tavoin vuoden 2025 aikana, jotta se vastaisi entistä paremmin uudistuksen edellyttämiin muutoksiin.

Valtiovarainministeriön arvion mukaan Viitasaaren kaupunki tulee saamaan työllisyyteen liittyviin valtionosuustehtäviin vuonna 2025 yhteensä 560.071 euroa valtionosuutta, josta kotoutumislain mukaisiin tehtäviin ohjataan 4.808 euroa. Jäljelle jäävä 555.263 euroa suunnataan työllisyysalueelta ostettavien palveluiden rahoitukseen erikseen hyväksytyyn työllisyysalueen talousarvioesityksen mukaisesti. Summasta yhteisiin yleisiin kustannuksiin ohjataan 332.810 euroa (lasketaan työikäisen väestön 25 % ja laajan työttömyyden 75 % suhteessa, vertailutietona 31.12.2023 luvut). Aiheuttamisperiaatteella aiheutuneisiin kustannuksiin varataan 222.453 euroa.

VIITASAARI

Aiheuttamisperiaatteen kustannukset	-222 453
Yhteiset yleiset kustannukset	-332 810
Kunnan kustannukset yhteensä	-555 263

Aiheuttamisperiaatteella olevat kustannukset

Tili	Selite	Erittely	Summa
Muiden palveluiden osto			-127 798
4340	Asiantuntijapalvelut		-2 190
		Lääkäriarviot	-1 460
		Asiantuntijaa-arviot	-730
4414	Työvoimakoulutukset ja valmennukset		-125 608
		Työvoimakoulutus, kotokoulutus, yht.kunt. Orientaatio	-51 100
		Työvoimakoulutus, yrittäjyyskoulutus	-6 205
		Työvoimakoulutus, korttikoulutus	-7 300
		Yhteishankintakoulutus, rekry, täsmä ja muutos	-52 243
		Valmennukset	-8 760
Avustukset kotitalouksille			-44 165
4729	Starttiraha		-36 500
4730	Muut avustukset kotitalouksille		-7 665
		Matka- ja yöpymiskustannusten korvaus	-365
		Harkinnanvarainen kulukorvaus	-7 300
Avustukset yhteisöille			-50 490
4732	Työnantajan palkkatuki		-50 125
4734	Muut avustukset yhteisöille		-365
		Työolosuhteiden järjestelytuki	-365
Yhteensä			-222 453

Vuonna 2025 järjestetään kuntavaalit, jolla tulee olemaan merkittäviä vaikutuksia kaupungin toimintaympäristöön. Kuntavaalien yhteydessä järjestetään myös aluevaalit.

Kaupunkistrategiaa tullaan tarkastelemaan ja tarvittaessa päivittämään uuden valtuustokauden käynnistyessä. Kaupunkistrategian onnistumista kuluneella valtuustokaudella tullaan myös kartoittamaan kevään 2025 aikana ennen valtuustokauden vaihtumista. Uusien valtuutettujen kouluttamisen määrärahoihin varaudutaan yleishallinnon toimielinten talousarvioissa.

Toiminnan painopistealueet

Yhtenä vuoden 2025 painopistealueista jatkuu vuoden 2024 alusta voimaan tulleen organisaatiorekenteen ja toiminnan vakiinnuttaminen Wiitaunionin jälkeiseen aikaan. Kaupunkiorganisaatio on edellisvuosien aikana käynyt läpi mittavia muutoksia, jotka ovat muokanneet toimintaympäristöä ja vaatineet paljon myös henkilöstöltä. Konserniyhtiöiden ja emon yhteistyötä ja viestintää on pyritty kehittämään ja tiivistämään muun muassa johtoryhmätyöskentelyn avulla ja tämä työ tulee jatku-
maan edelleen.

Elinvoimapalveluiden osalta Logistiikkakeskus Wiilo -hankkeen edistäminen on hankekokonaisuuk-
sista keskeisimpiä, hankkeen päättyessä vuoden 2025 loppuun. Viitasaaren kaupunki sai vuonna
2024 Suomen Kulttuurirahaston Keski-Suomen rahastolta 70.000 euron apurahan Nykymusiikki-
instituutin konseptointiin ja toiminnan käynnistämiseen. Vuoden 2024 syksyllä käynnissä on han-
kepääällikön rekrytointi ja hankkeen edistäminen kohti sen tavoitteita onkin yksi vuoden 2025 tärkeitä
painopisteitä. Hankepääällikön palkkakustannuksiin on varauduttu 1.1.2025 alkaen.

Kaupunginhallitus on 5.2.2024 §:ssä 28 linjannut, että vuosina 2025 ja 2026 kaupunki sitoutuu
hankkeeseen yhteensä 33.000 euron määrärahalta, joka katetaan strategisen kehittämisen määrära-
hastoista. Kaupunginhallituksen strategisiin määrärahoihin on korvamerkitty 16.500 euron määrära-
ha tähän tarkoitukseen vuonna 2025.

Tunnusluvut ja mittarit

Viitasaaren kaupunkistrategiaan on asetettu tavoitteeksi 10.000 asukkaan ja kausiasukkaan määrä
vuonna 2035. Tästä syystä keskeisiä seurattavia tunnuslukuja tulee edelleen olemaan sekä väkilu-
vun kehityksen että vapaa-ajan asuntojen kehityksen määrä. Työllisyysalueuudistuksen rahoitus
puolestaan ottaa huomioon työikäisen väestön määrän (25 %) sekä laajan työttömyyden (työttö-
mien työnhakijoiden ja aktiivintuoteeseen laskettavien palveluiden piirissä olleiden yhteismäärä),
jotka ovat myös tärkeitä seurattavia tunnuslukuja.

Kunnan tekemien omien työllisyysyksikön toimien tavoitteena on palkkarahojen seuranta, pitkäai-
kaistyöttömien ja osatyökykyisten työllistämisen ohjaaminen yksiköihin. Työttömyysprosenttia seu-
rataan, ja lukumäärällisesti seurataan myös yhteisiä asiakastapaamisia ja toimenpiteitä hyvinvointi-
alueen kanssa.

Elinvoimaan liittyvät tehtävät ja niiden määrärahat

Seutuyhteistyön määräraha on varattu 9.10.2023 tehdyn valtuuston päätöksen mukaisesti myös
vuodelle 2025. Logistiikkakeskus **Wiilo** -hankkeeseen varaudutaan investointiohjelmassa omavas-
tuuosoituksin, jotka kaupunginvaltuusto on linjannut 22.5.2023 / §31. Wiilon osa-aikaisen hankejoht-
ajan palkkaukseen on varauduttu myös vuoden 2025 ajaksi, jonka loppuun Wiilon investointihank-
keen ensimmäinen osa päättyy.

Markkinoinnin ja viestinnän toimenpiteisiin on varattu edellisvuoden suuruinen määräraha 50.000 euroa, joka suunnataan strategian mukaisten tavoitteiden edistämiseen markkinoinnin keinoin. Lisäksi varaudutaan messunäkyvyyteen esimerkiksi Jyväskylän Rakennusmessuilla. Markkinoinnin määrärahasta ohjataan rahaa myös Valon Viitasaari -tapahtumaan.

Kaupunginhallituksen alaisiin **strategisiin kehittämishankkeisiin** on varattu 100.000 euron suuruinen määräraha suunnattavaksi kaupunginhallituksen toimenpiteisiin, joilla edistetään strategiaa tavoitteita.

Kaupunginhallitus kilpailutti ja käynnisti vuonna 2024 **palveluliikenteen**, jolla pyritään edistämään kyllien saavutettavuutta. Palveluliikenteen määräraha on 60.000 euroa.

Muuhun toimintaan varataan määräraha verotuskustannuksiin, yhteistoimintaosuuksiin, jäsenmaksuihin ja erilaisiin avustuksiin.

Maa- ja metsätilojen tulo- ja menoarviot perustuvat kaupunginhallituksen lokakuussa 2024 hyväksymään suunnitelmaan. Maa- ja metsätilojen myyntituloa arvioidun laskelman mukaan tulee vuonna 2025 173.726 euroa ja menoja 22.570 euroa, josta metsätalouden ylijäämäksi vuonna 2025 muodostuisi 151.156 euroa.

Määrärahavaraukset tehdään **elinkeino-** ja matkailupalvelujen ostamiseen kehittämissyhtiö Witas Oy:ltä ja **maaseutuhallinnon** yhteistoimintaan kuuluvien palvelujen ostamiseen Pihtiputaan kunnalta. Kaupunki tukee maksullista **lomituspalvelua** 3 eurolla tunnilta enintään 60 tuntia vuodessa yrittäjää kohti.

Strategiset toimenpiteet

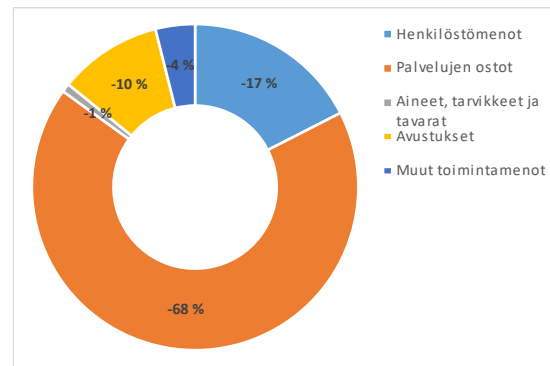
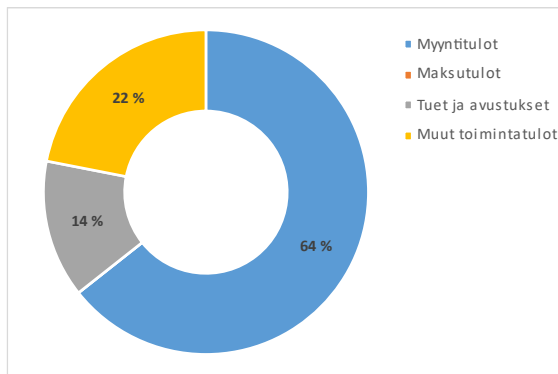
Strategia (KV)		Toteutus (KH ja LTK:t)		Seuranta
Päämäärä	Keino	Toimenpide	Aikataulu	Mittari
Vireä elinkeinoelämä ja monipuolinen työpaikkatarjonta elinvoiman tukijalkana	Varmistetaan osaavan työvoiman saatavuus panostamalla hyvään yhteistyöhön oppilaitosten kanssa sekä kotoutumispalveluihin.	Selvitetään satelliittikoulutuksen mahdollisuuksia Viitasaarella ja Sydänsuomessa -alueella	Kevät 2025	Toteutuneet koulutukset /määrä

Vireä elinkeinoelämä ja monipuolinen työpaikkatarjonta elinvoiman tukijalkana	Varmistetaan osaavan työvoiman saatavuus panostamalla hyvään yhteistyöhön oppilaitosten kanssa sekä kotoutumispalveluihin.	Kehitetään kaupungin oman työllisyysyksikön toimintaa ja yhteistyötä kehittämissyhtiön kanssa vastaamaan TE25-tarpeisiin.	Kevät 2025	Ei määrällistä mittarointia, edellyttää uutta toimintamallia ja sen rakentamista
Viihtyisää asuamista keskustasta kyliin	Edistetään monipuolisia ja eri tarpeita vastaavia asumisvaihtoehtoja	Asuntotarjonnan kehittäminen yhdessä konserniyhtiöiden kanssa + kumppanin kilpailuttaminen	2025-2026	
Viihtyisää asuamista keskustasta kyliin	Kylien elinvoimaturvataan tietoliikenne- ja tieyh-teyksistä huolehtimalla	Ennakkomarkkinoinnin pohjalta tehdään suunnitelma tietoliikenneyhteyksien kehittämisestä ja valmistellaan päätöksentekoon.	2025-2026	
Tavoitteena hyvinvoiva ja osallistuva kuntalainen	Kehitetään palveluhenkistä ja sujuvaa toimintakulttuuria, asukkaiden tiedon-saantia ja asioin-tia.	Kuntastrategian päivitys on edessä vuonna 2025. Kokeillaan uusia osallistami-sen tapoja osana strategian itsearviointia ja päivi-tystyötä.	2025	Laadullisena mit-tarina saadut palauteet uusista osallistamisen ta-voista.
Kestävästi ja rohkeasti kehittyvä Viitasaari	Kehitetään kiertotalouden ratkaisuja	Laaditaan ilmas-tosuunnitelma (meneillään).	2025-2026	

Palvelualueen käyttötalous yhteensä

ELINVOIMAPALVELUT ulkoinen ja sisäinen	TA	TA	MUUTOS	
	2024	2025	euroa	%
Toimintatulot	485 690	296 458	-189 232	-39,0 %
Myyntitulot	150 690	190 776	40 086	26,6 %
Maksutulot	0	0	0	
Tuet ja avustukset	270 000	40 682	-229 318	-84,9 %
Muut toimintatulot	65 000	65 000	0	0,0 %
Toimintamenot	-2 353 595	-2 470 403	-116 808	5,0 %
Henkilöstömenot	-865 044	-432 085	432 959	-50,1 %
Palvelujen ostot	-1 069 705	-1 667 749	-598 044	55,9 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-16 750	-21 000	-4 250	25,4 %
Avustukset	-256 000	-253 000	3 000	-1,2 %
Muut toimintamenot	-146 096	-96 569	49 527	-33,9 %
Toimintakate	-1 867 905	-2 173 945	-306 040	16,4 %
Laskennalliset kustannukset	-7 301	-6 571	730	-10,0 %
Poistot ja arvonalentumiset	-7 301	-6 571	730	-10,0 %
Muut laskennalliset kustannukset	0	0	0	
Kokonaiskustannukset	-2 360 896	-2 476 974	-116 078	4,9 %

Palvelualueen käyttötalouden tulot ja menot

Määrärahat kustannuspaikoittain ulkoinen ja sisäinen	Toimintatulot	Toimintamenot	Toimintakate
012130 Seutuyhteistyö		-53 862	-53 862
012133 Lennätin		-28 690	-28 690
012143 Digikeskus		-14 028	-14 028
012165 Wiilo-hanke		-54 248	-54 248
012180 Markkinointi		-124 264	-124 264
012240 Strategiset keh. hankkeet		-177 208	-177 208
012190 Palveluliikenne		-60 826	-60 826
012195 Muu toiminta		-62 854	-62 854
014130 Maa- ja metsätilat	238 726	-33 657	205 069
014100 Elinkeinotoimi (ostopalvelu)		-517 025	-517 025
014140 Maaseutuhallinto (ostopalvelu)		-80 491	-80 491
014160 Lomituspalvelut		-3 041	-3 041
013180 Tuunari-paja	17 050	-386 673	-369 623
013185 Työmarkkinatuki		-253 443	-253 443
uusi Työllisyyspalvelut (ostopalv.)		-562 911	562 911
uusi Nykymusiikin instituutti -hanke	40 682	-57 182	-16 500

3.4 Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue

Toiminnan kuvaus

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut muodostuu kahdesta palveluryhmästä: opetus- ja kasvatuspalvelut sekä hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut. Opetus- ja kasvatuspalveluihin sisältyvät varhaiskasvatus, perusopetus, lukiokoulutus, musiikkiopistotoiminta sekä muu tutkinto- ja harrastustavoitteinen koulutus. Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalveluihin luetaan liikunta- ja kulttuuripalvelut, perhe- ja nuorisopalvelut, hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sekä kotouttaminen.

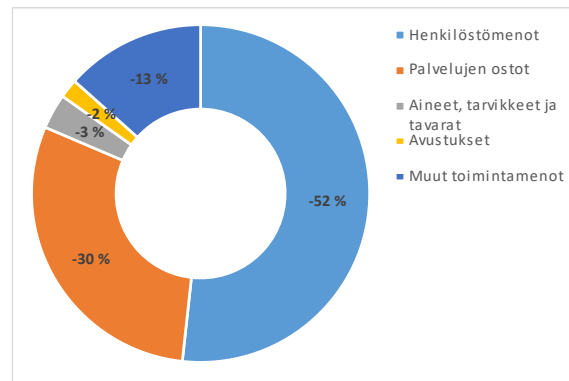
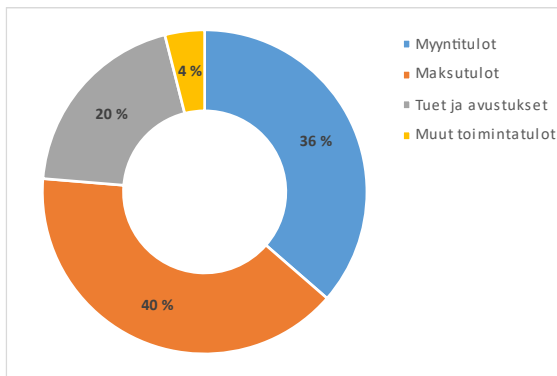
Opetus- ja kasvatuspalveluihin sisältyvä kansalaisopistotoiminta sekä hyvinvointi- ja vapaa-aikapalveluihin lukeutuva kirjastotoiminta ostetaan Pihtiputaan kunnalta. Viitasaaren kaupunki myy puolestaan musiikkiopistopalveluja Pihtiputaan, Kinnulan ja Keiteleen kunnille.

Palvelualueen toiminnan kehittämisestä, organisoinnista ja arvioinnista vastaa sivistys- ja hyvinvointilautakunta. Palvelualueetta johtaa sivistys- ja hyvinvointijohtaja.

Palvelualueen käyttötalous yhteensä

SIVISTYS JA HYVINVOINTIPALVELUT ulkoinen ja sisäinen	TA	TA	MUUTOS	
	2024	2025	euroa	%
Toimintatulot	747 606	795 270	47 664	6,4 %
Myyntitulot	203 639	289 470	85 831	42,1 %
Maksutulot	146 050	317 400	171 350	117,3 %
Tuot ja avustukset	196 817	157 000	-39 817	-20,2 %
Muut toimintatulot	201 100	31 400	-169 700	-84,4 %
Toimintamenot	-16 247 081	-16 776 767	-529 686	3,3 %
Henkilöstömenot	-8 361 601	-8 678 582	-316 981	3,8 %
Palvelujen ostot	-4 840 962	-4 981 083	-140 121	2,9 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-513 662	-563 165	-49 503	9,6 %
Avustukset	-309 150	-306 000	3 150	-1,0 %
Muut toimintamenot	-2 221 706	-2 247 937	-26 231	1,2 %
Toimintakate	-15 499 475	-15 981 497	-482 022	3,1 %
Laskennalliset kustannukset	-132 972	-85 455	47 517	-35,7 %
Poistot ja arvonalentumiset	-132 972	-85 455	47 517	-35,7 %
Muut laskennalliset kustannukset	0	0	0	
Kokonaiskustannukset	-16 380 053	-16 862 222	-482 169	2,9 %

Palvelualueen käyttötalouden tulot ja menot

3.4.1 Vastuualue: Hallinto ja lautakunta

Toiminnan kuvaus

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta toimii palvelualan monijäsenisenä toimielimenä sekä vastaa toimialan kehittamisestä, organisoinnista ja arvioinnista. Lautakunnan päätäntävalta on määritelty Viitasaaren kaupungin hallintosäännössä. Sivistys- ja hyvinvointipalveluiden hallinnossa työskentelee sivistys- ja hyvinvointijohtaja ja toimistosihteeri. Hyvinvointikoordinaattori sijoitetaan organisaatiokaaviossa niin ikään hallinnon alle, vaikka palkkakustannukset on kohdennettu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä kotouttamisen kustannuspaikoille. Hallinnon kuluiksi lasketaan myös 30 % lukion toimistosihteerin työpanoksesta.

Toiminnan painopistealueet

Sivistys- ja hyvinvointipalvelujen taloussuunnittelun, hallinto-, yleispalvelujen lisäksi tavoitteena on tuottaa mahdollisimman laadukasta ja kustannustehokasta palvelua kuntalaisille. Toiminnan painopisteenä on uuden organisaatiomallin vakauttaminen ja palvelualueen kehittämistyö toimeenpano-ohjelman mukaisesti.

Toiminnan ja toimintaympäristön muutos edellisvuoteen verrattuna

Vuoden 2025 aikana vakiinnutetaan vuonna 2024 toteutettuun organisaatiouudistukseen liittyviä toimintamalleja ja rutineja. Wiitaunionin jälkeistä yhteistyötä kumppanuuskuntien kanssa tarkastellaan ja kehitetään edelleen.

Strategiset toimenpiteet

Strategia (KV)		Toteutus (KH ja LTK:t)		Seuranta
Päämäärä	Keino	Toimenpide	Aikataulu	Mittari
Tavoitteena hyvinvoiva ja osallistuva kuntalainen	Edistetään asukkaiden osallistumismahdollisuuksia	Varmistetaan lähipalveluiden säilyminen	2025 2026 2027	HYTE-kerroin

Määrärahat kustannuspaikoittain ulkoinen ja sisäinen	Toimintatulot	Toimintamenot	Toimintakate
030005 Sivistystoimen hallinto		-236 260	-236 280
031440 Kansalaisopisto (ostopalvelu)		-319 307	-319 307
031500 Kirjasto (ostopalvelu)		-463 558	-463 558

3.4.2 Vastuualue: Varhaiskasvatus

Toiminnan kuvaus

Varhaiskasvatus on lakisääteinen palvelu alle kouluikäisille lapsille. Toiminta on yhdistelmä suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatusta, opetusta ja hoitoa. Varhaiskasvatus on osa suomalaista koulutusjärjestelmää: tärkeä vaihe lapsen kasvun ja oppimisen polulla.

Varhaiskasvatuksen toimintamuotoja ovat päiväkotitoiminta, perhepäivähoito ja avoin varhaiskasvatus. Viitasaarella varhaiskasvatusta järjestetään päiväkotitoimintaa Marjametsässä, Tuulentuvassa, Taikataksussa ja Miekkarinteen päivähoitokeskuksessa sekä Kulmalan, Muksumäen ja Tenavataskun ryhmäperhepäivähoitoyksiköissä, perhepäivähoitajan omassa kodissa järjestettävänä perhepäivähoitona sekä avoimena varhaiskasvatuksena perhekeskuksessa. Varhaiskasvatuksen piirissä lapsia on yhteensä noin 160.

Toiminnan painopistealueet

Varhaiskasvatuksen tavoitteena on tuottaa laadukkaita varhaiskasvatuspalveluita eri toimintamuodoissaan. Varhaiskasvatustalain (2018/540) mukaan, jokaiselle lapselle tarjottavaa varhaiskasvatusta toteutetaan arkipäivisin klo 6.30–17.00 välillä eri yksiköissä. Marjametsän päiväkodissa järjestetään myös lakisääteistä vuorohoitoa, joka mahdollistaa huoltajien työssäkäynnin muuna aikana. Oikeus vuorohoitoon ei ole subjektiivinen.

Varhaiskasvatustalain mukainen kolmiportainen tuki lisää henkilöstöresursseja ja -suunnittelua, sillä se vaikuttaa ryhmäkokoihin ja henkilöstömitoitukseen. Alle 3-vuotiaiden vuorohoidon tarve on kasvanut ja se lisää myös sijaistarvetta.

Vuoden 2023 aikana tehty kiinteistö- ja tilatarveselvitys koski erityisesti varhaiskasvatuksen yksiköitä. Yksiköiden määrää ja palvelujen muotoja on tarkasteltava edelleen. Tavoitteena on laadukkaat ja kustannustehokkaat palvelut toimintaan sopivissa tiloissa.

Toiminnan ja toimintaympäristön muutos edellisvuoteen verrattuna

Varhaiskasvatuksen hallintohenkilöiden määrä lisääntyi Wiitaunionin purkaututtua. Varhaiskasvatuksen organisaatiouudistuksen myötä hallinnossa on yksi varhaiskasvatusjohtaja ja kaksi päiväkodinjohtajaa. Elokuun 2024 alusta toisen päiväkodin johtajan tehtävää on hoitanut varhaiskasvatusjohtaja oman työnsä ohella. Vuoden 2024 lopulla asia tarkastellaan ja tehdään suunnitelma vuoden 2025 johtajakokonaisuuteen.

Varhaiskasvatuksessa otettiin käyttöön uusi sähköinen tietojärjestelmä Tiera Vesseli (Daisy) syyskuun 2024 alusta. Tämä yhdessä koko organisaatiota koskevien ICT-muutosten kanssa haastaa paitsi erityisesti hallintohenkilöstöä, mutta myös koko henkilökuntaa. Sihteeriresursointia on tarvittu ohjelmien käyttöönottoon ja koulutukseen 2024. Suunnitelmana on, että 1,5 sihteerimäärä riittäisi vuoden 2025 alusta.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain (1503/2016) 1.3.2023 voimaan astuneet muutokset alensivat asiakasmaksuja jo vuonna 2024. Näin toimintatuotot pysyvät ennallaan edellisvuoteen verrattuna.

Tunnusluvut ja mittarit

Varhaiskasvatuksen keskeisiä tunnuslukuja ovat 1) varhaiskasvatuksen kokonaiskäyttö 2) vuorohoidon käyttö.

Strategiset toimenpiteet

Strategia (KV)		Toteutus (KH ja LTK:t)		Seuranta
Päämäärä	Keino	Toimenpide	Aikataulu	Mittari
Kestävästi ja rohkeasti kehittyvä Viitasaari	Varmistetaan laadukkaat varhaiskasvatuspalvelut, erityisesti alle 3-v. ryhmät ja vuorohoito	Palvelu- ja kiinteistöstrategian luominen, varhaiskasvatusyksiköiden määrän ja palvelukokonaisuuden selkeyttäminen	2025-2027	Varhaiskasvatuksen täyttöaste ja käyttöaste Vuorohoidon tarve

Määrärahat kustannuspaikoittain ulkoinen ja sisäinen	Toimintatulot	Toimintamenot	Toimintakate
030500 Päiväkodit	32 000	-2 367 289	-2 335 289
030510 Perhepäivähoito	22 450	-927 431	-904 981
030516 Avoin varhaiskasvatus		-66 985	-66 985
030520 Koti- ja yksityisen hoidon tuki		-238 237	-238 237
030524 Tasa-arvohanke	17 552	-23 306	-5 754

3.4.3 Vastuualue: Esi- ja perusopetus

Toiminnan kuvaus

Perusopetus on yleissivistävää koulutusta, ja sillä on sekä kasvatus- että opetustehtävä. Perusopetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ihmisinä ja yhteiskunnan jäseninä sekä opettaa tarpeellisia tietoja ja taitoja. Perusopetus tuottaa jatko-opintokelpoisuuden. Esiopetus on oppivelvollisuutta edeltävänä vuonna saatavaa maksutonta opetusta. Kouluilla järjestetään myös aamu- ja ilta-päivätoimintaa.

Perusopetuksessa on lukuvuonna 2023–2024 480 oppilasta, joista Haapaniemen koulussa opiskelee 406, Kymönkosken koulussa 28 ja Huopanan koulussa 35. Esiopetukseen osallistuu lukuvuonna 42 oppilasta (sis. koulujen oppilasmääriin).

Viitasaaren keskustassa sijaitsevassa Haapaniemen koulussa opetetaan vuosiluokkia 0–9. Koulussa toimii kaksi esiopetusryhmää, 20 perusopetusryhmää, kaksi pienryhmää vaativan ja erityisen tuen oppilaille sekä JOPO-ryhmä.

Kymönkosken kylällä toimivassa Kymönkosken koulussa opetetaan vuosiluokkia 0–6 kahdessa opetusryhmässä, yhdysluokkaperiaatteella. Luokkien 0–2 ja 3–6 lisäksi koulussa toimii pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaille suunnattu tähtiluokka.

Huopanan kylällä sijaitseva Huopanan koulu toimii niin ikään yhdysluokkaperiaatteella, kolmessa opetusryhmässä 0–2, 3–4 ja 5–6. Kielten opetuksen resurssia jaetaan kyläkoulujen kesken.

Toiminnan painopistealueet

Tavoitteena on tuottaa laadukkaita, lakisääteisiä esi- ja perusopetuspalveluja lapsille ja nuorille. Aamu- ja ilta-päivätoiminnan tavoitteena on tarjota virikkeellistä ja turvallista toimintaa lapsille ennen ja jälkeen koulupäivän.

Koulut osallistuvat koulutusyhteistöiden kehittämiseen, muun muassa Jyväskylän yliopiston seutuhankkeeseen ja Aikamme musiikki -keskus -projektiin liittyvään yhteistyöhön Suomalaisen musiikkikampanin kanssa.

Toiminnan ja toimintaympäristön muutos edellisvuoteen verrattuna

Oppilasennusteen mukaan perusopetuksen kokonaisoppilasmäärä laskee vuoteen 2027 mennessä noin 40 oppilaalla. Oppilasmääristä tuleville vuosille on laadittu erillinen taulukko.

Esikoululaisten aamu- ja ilta-päivähoito muuttui 1.8.2024 alkaen koululla järjestettäväksi aamu- ja ilta-päivätoiminnaksi. Tämän lisäksi VAKA järjestää täydentävää varhaiskasvatusta.

Tunnusluvut ja mittarit

Tällä hetkellä perusopetuksessa käytettävät tunnusluvut ja mittarit.

Strategiset toimenpiteet (esitykset toimeenpano-ohjelman valmisteluun)

Strategia (KV)		Toteutus (KH ja LTK:t)		Seuranta
Päämäärä	Keino	Toimenpide	Aikataulu	Mittari
Tietoliikenneyhteyksien parantaminen	Toimiva kuituyhteys kouluilla	Kuidun rakentaminen myös Kymönkosken koululle. Langattoman yhteyden varmistaminen kaikilla kouluilla.	Kalenterivuoden alusta lähtien	Tiedonsiirron nopeuden parantaminen Tiedonsiirron tehokkuuden mitaaminen
	IT-laitteet	Riittävä määrä ajantasaisia ja toimivilla ohjelmistoilla olevia laitteita	Koko kalenterivuoden ajan	Laitteet / oppilas Ohjelmistojen toimivuus mitataan kyselyllä
	Sähköiset oppimisympäristöt ja materiaalit	Hankitaan oppimisessa tarvittavat materiaalit ja oppimisympäristöt	Koko kalenterivuoden ajan	Mitataan tarve ja toteutus kyselyllä

Määrärahat kustannuspaikoittain ulkoinen ja sisäinen	Toimintatulot	Toimintamenot	Toimintakate
030525 Aip esikoulu Haapaniemi	12 000	-87 490	-75 490
030527 Aip esikoulu Kymönkoski	1 400	-26 385	-24 985
030528 Aip esikoulu Huopana	800	-16 682	-15 882
030540 Aip perusopetus Haapaniemi	14 000	-98 758	-84 758
030550 Aip perusopetus Kymönkoski	2 200	-46 105	-43 905
030560 Aip perusopetus Huopana	2 000	-35 674	-33 674
031100 Esiopetus Haapaniemi		-374 770	-374 770
031120 Esiopetus Huopana		-54 292	-54 292
031140 Esiopetus Kymönkoski		-98 860	-98 860
031150 Esiopetus 11 v Haapaniemi		-145 805	-145 805
031170 Perusopetus 11 v Haapaniemi		-593 922	-593 922
031171 Perusopetus 11 v Huopana		-67 501	-67 501
031172 Perusopetus 11 v Kymönkoski		-167 710	-167 710
031173 Erityisluokat		-64 544	-64 544
031200 Haapaniemen koulu	2 500	-4 804 958	-4 802 458
031201 Huopanan koulu		-575 227	-575 227
031204 Kymönkosken koulu		-478 067	-478 067
031210 Jakamattomat erät	145 020	-244 350	-99 330
031229 JOPO Haapaniemi		-130 211	-130 211
031242 Yhteisöllinen opiskeluhoito		-30 353	-30 353
031270 Valmistava op. Haapaniemi		-8 930	-8 930
uusi Koulutuksen tasa-arvohanke	51 448	-68 322	-16 874
uusi Koulunuorisotyö		-35 402	-35 402

3.4.4 Vastuualue: Viitasaaren lukio

Toiminnan kuvaus

Viitasaaren lukiossa tarjotaan yleissivistävää koulutusta, joka antaa valmiudet jatko-opintoihin yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa. Opetus on laadukasta ja henkilökunta pätevää ja ammattitaitoista. Lukiolle on Haapaniemen koulun kanssa osittain yhteinen henkilökunta ja tilat. Viitasaaren lukio on 70 opiskelijan yleislukio, jossa on yleislinjan lisäksi tarjolla pelastus- ja turvallisuuslinja ja musiikkilinja. Teemme yhteistyötä Viitasaaren alueen musiikkiopiston kanssa. Pelastus- ja turvallisuuslinjan opinnot toteutetaan yhteistyössä Keski-Suomen Pelastusalan Liitto ry:n ja Keski-Suomen pelastuslaitoksen kanssa.

Toiminnan ja toimintaympäristön muutos edellisvuoteen verrattuna

Lukion opiskelijamäärä on vähentynyt 14 opiskelijalla edeltävään lukuvuoteen verrattuna. Syksyllä 2024 lukion 1. vuositason aloitti 22 opiskelijaa. Pelastus- ja turvallisuuslinja on säilyttänyt kohtalaisen suosionsa. Opiskelijoita linjalle saapuu viitasaarelaisten opiskelijoiden lisäksi eri puolilta Suomea. Linjalla aloitti lopulta 1. vuositason opiskelijoista yhteensä 5 opiskelijaa. Viitasaaren lukioon voi hakeutua opiskelijaksi myös kesken lukuvuoden. Erityisesti pelastus- ja turvallisuuslinjan opiskelijoiksi on ollut kiinnostuneita myös yhteishaun ulkopuolella. Musiikkilinjan opiskelijamäärä on ollut laskeva. Musiikkilinjan vastuopettaja erosi virastaan keväällä 2024. Tämä henkilöstömuutos tulee huomioida tarkasti musiikkilinjan tulevaisuuden suunnittelussa vuonna 2025. Musiikkiopiston kanssa tehtävä yhteistyö on tärkeää musiikkilinjan jatkoa ajatellen.

Lukion opiskelijahankinnassa markkinointi on tärkeässä roolissa. Opiskelijamäärän nostamiseksi vuoden 2024 talousarviossa oli tehty korotus lukion markkinointibudjettiin. Vuoden 2025 talousarviossa tuo korotus halutaan säilyttää. Vuonna 2025 markkinointiin panostetaan sekä paikallisesti että yritetään tavoittaa erityisesti erikoislinjojen kohderyhmää entistä paremmin myös lähikunnista ja muiden maakuntien alueilta. Markkinointiin etsitään avuksi yhteistyökumppaneita. Tärkeässä roolissa lukion markkinoinnissa nuorille on sosiaalisen median päivitysten tuottaminen kohderyhmälle kiinnostavalla tavalla.

Lukion puolesta on jo pitkään tarjottu opiskelijoille koulupäivien vapaatuntien aikana ilmaiset käynnit paikallisessa uimahalli Simmarissa ja uimahallin kuntosalilla. Nuorten hyvinvointiin halutaan panostaa tarjoamalla ilmaisia uinti- ja kuntosalikäyntejä jatkossa myös vapaa-ajalla. Tähän on varauduttu vuoden 2025 talousarvioesityksessä.

Lukion kehittämiseksi perustetaan syksyllä 2024 työryhmä. Työryhmä tulee olemaan tärkeässä roolissa siinä pohdinnassa, että millä kaikilla tavoin olemme valmiit jatkossa panostamaan opiskelijoiden hyvinvointiin, ja millä keinoin Viitasaaren lukio voi jatkossa näyttäytyä ”unelmien opiskelupaikana”, erottuen edukseen muista lähialueiden lukioista. Erityisesti muualta Viitasaarelle muuttavien opiskelijoiden arjessa merkittävässä roolissa olisi turvallinen ja terveellinen, mutta kuitenkin edullinen opiskelija-asuminen.

Viitasaaren lukiossa opettajina aloitti syksyllä 2024 kolme uutta vakituista viranhaltijaa. Myös henkilökunnan hyvinvointiin halutaan panostaa vuonna 2025 ja siten varmistaa, että henkilökunta olisi yksikössämme mahdollisimman pysyvää. Tuttujen, turvallisten ja luotettavien aikuisten läsnäololla on suuri merkitys nuorten arjen hyvinvoinnille, sekä turvalliselle kehitykselle ja kasvulle. Työyhteisön hyvinvointiin aiotaan panostaa tarjoamalla työhyvinvointia edistävää toimintaa ja mahdollisuus työnohjaukseen osallistumiseen. Tämä on huomioitu vuoden 2025 talousarvioesityksessä.

Nuorten mielenterveysongelmat ja oppimisvaikeudet ovat lisääntyneet 2020-luvulla huomattavasti. Talousarviovuodelle 2024 lisättiin erityisopetuksen resurssia, joka toteutettiin yhteistyössä Haapaniemen koulun kanssa. Tämä erityisopetuksen resurssi on ollut tarpeellinen ja siihen varattu resurssi esitetään säilytettäväksi vuoden 2025 talousarviossa.

Vuonna 2025 Viitasaaren lukio viettää 120. juhlavuottaan.

Tunnusluvut ja mittarit

Lukion opiskelijoille toteutettavat yksikön sisäiset palautekyselyt ja niiden tulokset. Lukion erikoislinjojen vetovoima (% opiskelijoista). Ylioppilaskirjoitusten tulokset verrattuna maakunnan ja valtakunnan keskitasoon. Jatko-opintoihin sijoittuminen lukion jälkeen (% opiskelijoista). Lukio-opintojen keskeyttäneiden määrä (% opiskelijoista). Oppilasmäärät kotikunnittain. Toimeenpano-ohjelman strategisilla toimenpiteillä on myös omia mittareitaan.

Strategiset toimenpiteet

Strategia (KV)		Toteutus (KH ja LTK:t)		Seuranta
Päämäärä	Keino	Toimenpide	Aikataulu	Mittari
Vireä elinkeinoelämä ja monipuolinen työpaikkatarjonta elinvoiman tukijalkana	Varmistetaan osaavan työvoiman saatavuus panostamalla hyvään yhteistyöhön oppilaitosten kanssa.	Parannetaan ja lisätään Viitasaaren lukion markkinointia. Hyödynnetään lukion kehittämistyöryhmää lukion kehittämiseen. Opetussuunnitelman päivittäminen koulukohtaisten opintojen osalta.	Lukuvuonna 2024–2025. Huomioidaan yhteishaun ajan-kohta.	Viitasaaren lukion yleislinjan opiskelijamäärän säilyminen ennallaan, jopa pieni kasvutavoite. Petu-linjan opiskelijamäärän kasvu, tavoite täysi vuosikurssi, eli 10 opiskelijaa aloittavia.

<p>Tavoitteena hyvinvoiva ja osallistuva kuntalainen</p>	<p>Edistetään nuorten turvallista kasvua</p>	<p>Säilytetään erityisopetusresurssi. Tarjotaan opiskelijoille uimahalli ja kuntosalikäyntejä fyysisen kunnon ylläpitämiseen, tämä heijastuu myös muuhun hyvinvointiin. Pidetään henkilöstöstä huolta, se heijastuu myös opiskelijoiden hyvinvointiin.</p>	<p>Ollut voimassa lukuvuonna 2023–2024 ja jatketaan lukuvuonna 2024–2025 ja seuraavana.</p>	<p>Erytisopettajan pitämien tuntien määrä, onnistunut erityisopetusressin toteuttaminen heijastuu opettajien pitämien tukiopetustuntien tarpeen määrän vähenemisenä. Opiskelijoiden hyvinvointi, kyselyiden tulokset. Opiskelijoiden epämääräisten poissaolojen väheneminen.</p>
<p>Viihtyisää asumista keskustasta kyliin</p>	<p>Huomioidaan nuorten tarve opiskelija-asumiselle. Huolehditaan, että asuminen on turvallista.</p>	<p>Huolehditaan, että opiskelija-asuminen olisi edullista ja turvallista.</p>	<p>2025–2026</p>	<p>Viitasaaren ulkopuolelta tulevien Viitasaarelle muuttavien lukiolaisten määrä. Paikallisten nuorten asuminen opiskelija-asunnoissa (virallinen koti haja-asutusalueella)</p>
<p>Kestävästi ja rohkeasti kehittyvä Viitasaari</p>	<p>Kehitetään henkilöstöjohtamista panostamalla rekrytointiosaamiseen, työkykytoimintaan ja esimiesjohtamiseen.</p>	<p>Koulutetaan lukion hallintohenkilöstöä ja tarjotaan työnohjausta ja koulutusta myös muulle lukion opettajakunnalle. Panostetaan työhyvinvointiin.</p>	<p>2025–2026</p>	<p>Koulutukseen osallistumisen määrä, työnohjauksiin osallistuneiden määrä.</p>

Määrärahat kustannuspaikoittain ulkoinen ja sisäinen	Toimintatulot	Toimintamenot	Toimintakate
031290 Lukion hallinto		-122 529	-122 529
031300 Lukio	39 400	-1 107 6916	-1 068 291
031310 Musiikkilinja		-25 946	-25 946
031320 Pelastus- ja turvallisuuslinja		-50 851	-50 851

3.4.5 Vastuualue: Viitasaaren alueen musiikkiopisto

Toiminnan kuvaus

Viitasaaren alueen musiikkiopisto antaa taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän mukaista musiikin opetusta, eli järjestää laadukasta opetusta musiikin varhaiskasvatuksesta aina jatko-opintoihin tähtääville. Opinnot sisältävät instrumenttiopintojen lisäksi yhteismusisointia ja musiikin hahmotusaineiden opiskelua. Musiikkiopisto noudattaa omaa opetussuunnitelmaa, joka perustuu taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin. Teemme myös tiivistä yhteistyötä lukion musiikkilinjan kanssa.

Toiminnan painopistealueet

1. Tarjota oppilaille mahdollisuus opiskella musiikkia pitkäjänteisesti, päämäärätietoisesti ja omien kiinnostuksen kohteiden suuntaisesti.
2. Vahvistaa oppilaiden identiteetin rakentumista ja kulttuurisen lukutaidon kehittymistä.
3. Ylläpitää ja vahvistaa Viitasaaren lukion musiikkilinjayhteistyötä, kehittää juuri alkanutta Pihtiputaan musiikkilinjaa.
4. Kehittää sävellyspedagogiikkaa ja vahvistaa uuden musiikin yhteistyötä Musiikin ajan kanssa.

Toiminnan ja toimintaympäristön muutos edellisvuoteen verrattuna

Musiikkiopiston oppilasmäärä nousi edellisvuodesta merkittävästi. Syksyllä 2024 aloitimme musiikkilinjayhteistyön myös Pihtiputaan lukion kanssa.

Tunnusluvut ja mittarit

Oppilaat kotikunnittain: Keitele 5, Kinnula 36, Pihtipudas 34, Viitasaari 79.

Strategiset toimenpiteet

Strategia (KV)		Toteutus (KH ja LTK:t)		Seuranta
Päämäärä	Keino	Toimenpide	Aikataulu	Mittari
Tavoitteena hyvinvoiva ja osallistuva kuntalainen.	Tuetaan kaikenikäisten asukkaiden hyvinvointia ja osallisuutta kulttuuritoimintaan.	Tarjotaan kaikenikäisille kuntalaisille mahdollisuutta laadukkaaseen musiikin harrastamiseen.	Painottuu lukuvuoteen.	Opiskelijoiden ja opetustuntien määrä.
Edistetään nuorten turvallista kasvua.	Nuorten osallistuminen harrastustoimintaan	Kodin ja musiikkiopiston välinen yhteistyö. Opettajan ja oppilaan	Lukuvuosi.	Oppilaiden palaute.

		välinen turvallinen ja salliva oppimisympäristö, jossa kukin yksilö otetaan huomioon omana itsenään. Ryhmäopetus ja erilaisten ihmisten kanssa toimeen tuleminen ja työskentely.		
Panostetaan viitasaarelaiseen vahvaan kulttuuriin ja markkinointiin yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.	Yhteistyö Musiikin Aika -festivaalin, Aikamme musiikin ja muiden nykymusiikkitoimijoiden kanssa. Yhteistyö lukion musiikkilinjan kanssa.	Sävellyspedagoginen hanke yhteistyössä Musiikin Ajan, Suomen Säveltäjien ja UML:n kanssa. Musiikkilinjatoinnin vahvistaminen ja kehittäminen.	1.8.2023-31.1.2025 jatkuva	Oppilaiden osallistuminen ja osallistaminen Musiikin Aikaan ja Aikamme musiikki -hankkeeseen. Musiikkilinjalaisen opetustuntimäärä ja osallistuminen toimintaan.
Vahvistetaan kuntakeskuksen ja kylien viihtyisyyttä.	Musiikkiopisto on mukana kehittämässä monipuolisia tapahtumia.	Erilaisten tapahtumien järjestäminen yhteistyössä eri tahojen kanssa. Esim. erilaiset teemakonsertit, Musiikin Aika, Jkl Jazz Collective.	Lukuvuosi + Musiikin Aika.	Tapahtumien määrä ja niihin osallistujat.

Määrärahat kustannuspaikoittain ulkoinen ja sisäinen	Toimintatulot	Toimintamenot	Toimintakate
031400 Musiikkiopisto	92 000	-577 733	-485 733
031410 Musiikkileikkikoulu	20 000	-55 959	-35 959

3.4.6 Vastuualue: Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, kotouttaminen

Toiminnan kuvaus

Kunnilla ja hyvinvointialueilla on jaettu, yhteinen vastuu terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä. Kuntalain (410/2015) mukaan kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä huolehtiminen on kunnan perustehtävä. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021) velvoittaa kunnan edistämään asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä siltä osin kuin tämä tehtävä kytkeytyy kunnan muihin lakisääteisiin tehtäviin.

Viitasaaren kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työ nojaa vahvasti kaupungin strategiaan, jonka yhtenä tavoitteena on hyvinvoiva ja osallistuva kuntalainen. Hyvinvointityöllä tuetaan kaikenikäisten asukkaiden terveyttä ja hyvinvointia ennaltaehkäisevästi, edistetään nuorten turvallista kasvua ja perheiden hyvinvointia sekä kehitetään liikuntapaikkoja ja niiden tunnettuutta.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työ on pitkälti yhdyspinnoissa tehtävää yhteistyötä hyvinvointialueen, järjestöjen, viranomaisten, kaupungin eri palvelualueiden ja muiden toimijoiden kanssa. Toiminnan keskiössä on paitsi hallinnollinen, laajamittainen seuranta ja kehittäminen myös erilaisten palveluiden järjestämisen koordinointi. Toiminta sisältää terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen koordinoinnin ja seurannan kunnassa, ehkäisevän päihdetyön ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyn, yhteistyön hyvinvointialueen kanssa, hyvinvointisuunnitelman ja -kertomuksen laadinnan ja seurannan, ikäihmisten avoimen päivätoiminnan organisoinnin, vanhus- ja vammaisneuvoston sekä veteraaniasiaintoimikunnan sihteerin tehtävät.

Kotouttaminen on keskeinen osa hyvinvointipalveluja. Laki kotoutumisen edistämisestä (681/2023) mukaan kunnalla on yleis- ja yhteensovittamisvastuu maahanmuuttajien ja kotoutuja-asiakkaiden kotoutumisen edistämisen suunnittelusta, kehittämisestä ja seurannasta paikallistasolla. Kotoutumisen lakisääteisiä palveluja ovat ohjaus ja neuvonta, kotoutuja-asiakkaalle laadittava osaamisen ja palvelutarpeenarvointi sekä kotoutumissuunnitelma, monikielinen yhteiskuntaorientaation ja kotoutumiskoulutuksen järjestäminen. Valtio maksaa kunnalla laskennallista korvausta kotoutumisen edistämisen lain 2 §:n määrittelyn mukaan.

Toiminnan painopistealueet

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Hyvinvointikertomuksen ja hyvinvointisuunnitelman laadinta vuosille 2026–2030

Kotoutumislain kokonaisuudistuksen käytäntöönpano

Toiminnan ja toimintaympäristön muutos edellisvuoteen verrattuna

Viitasaaren kaupunkiorganisaatioon palkattiin vuoden 2024 hyvinvointikoordinaattori, joka vastaa sekä terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä kotouttamistyöstä. Viitasaaren kaupungin hyvinvointityötä rakennettiin mm. lisäämällä yhteistyötä hyvinvointialueen ja seurakunnan kanssa sekä uudelleen organisoimalla ikäihmisten avoimen päivätoiminnan palvelua. Tuleva kotouttamislain uudistus haastaa kotoutumispalveluiden järjestämistä.

Tunnusluvut ja mittarit

Hyte-kerroin on laskennallinen mittari, jolla mitataan hyvinvoinnin nykytilaa ja muutosta kunnassa. Hyte-kertoimen laskenta perustuu vuosittain päivittyviin tietoihin, joita on saatavissa kaikissa kunnissa ja joihin voidaan kunnan toiminnoilla vaikuttaa.

Hyte-kerroin jaetaan kahteen osaan; prosessi-indikaattoreihin, jotka mittaavat nykytilannetta sekä tulosindikaattoreihin, joilla mitataan muutosta. Prosessi-indikaattorit jaetaan vielä neljään osaan, joita ovat liikunta, kuntojohto, peruskoulut ja kulttuuri. Näistä jokainen osio sisältää yksittäisiä indikaattoreita. Tulosindikaattoreita ovat mm. koettu terveys, toimeentulotuki ja ylipaino.

KEHA-keskus työskentelee kotoutumisen valtakunnallisen tietovarannon ja asiakastietojärjestelmän kehittämiseksi. Tavoitteena on kotoutumisen tehostaminen ja tiedolla johtaminen. Kunnilla tulee velvollisuus käyttää Koto- AJ-palvelua viimeistään vuoden 2027 alusta. Palvelun avulla seurataan kotoutumisen edistymistä.

Strategiset toimenpiteet

Strategia (KV)		Toteutus (KH ja LTK:t)		Seuranta
Päämäärä	Keino	Toimenpide	Aikataulu	Mittari
Tavoitteena hyvinvoiva ja osallistuva kuntalainen	Edistetään asukkaiden osallistumismahdollisuuksia ja vastataan järjestöjen toimitilarpeisiin	Avoimen päivätöiden toiminnan toteuttaminen	2025	Toteutettu / ei toteutettu Osallistujien lukumäärä
		Hyvinvointitapahtumat yhteistyössä hyvinvointialueen ja järjestöjen kanssa	2025	Toteutettu / ei toteutettu Tapahtumiin osallistujien lukumäärä
	Tuetaan kaikenikäisten asukkaiden hyvinvointia ja varmistetaan lähipalveluiden säilyminen yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa	Kokonaisuuden hallinta	2025	Hyte-kerroin

Määrärahat kustannuspaikoittain ulkoinen ja sisäinen	Toimintatulot	Toimintamenot	Toimintakate
031805 Hyte-työ		-49 786	-49 786
031850 Kotouttaminen	65 000	-27 734	37 266
031410 Ikäihmisten hyvinvointi		-67 852	-67 852

3.4.7 Vastuualue: Vapaa-aikapalvelut

Toiminnan kuvaus

Viitasaaren kaupungin vapaa-aikapalvelut koostuu kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalveluista. Toiminnan tavoitteena on monipuolisten, eri ikäisille kuntalaisille suunnattujen palveluiden tarjoaminen.

Kulttuurissa tavoitteena on kulttuuri- ja taidepalvelusten tarjonta sekä ko. palveluiden saavutettavuuden parantaminen ja kulttuurin avulla vahvistaa elinvoimaa ja vetovoimaa

Liikuntapalveluissa tuetaan ja luodaan edellytyksiä toimintakykyä ja liikunnallista elämäntapaa tukeviin harrastuksiin.

Nuorisopalveluiden tehtävä on nuorten sosiaalinen vahvistaminen, osallisuus sekä elämyksellisten kohtaamisten järjestäminen avoimen nuorisotyön, nuorten työpajatoiminnan sekä etsivän nuorisotyön keinoin.

Toiminnan painopistealueet

Kulttuurin harrastamisen ja tapahtumajärjestämisen tukeminen

Viitasaaren kaupunkistrategian tavoitteiden tukeminen elinvoimaisen kulttuuritoiminnan myötä

Liikunnallisen elämäntavan ja kuntalaisten toimintakyvyn parantaminen mm. seuratoiminnan tukemisen ja liikuntaneuvonnan myötä.

Nuorten viihtyvyyden lisääminen, kulttuurisen nuorisotyön kehittäminen, nuorten työllistämisen edistäminen TE-25 – uudistus huomioiden ja nuorten sosiaalinen vahvistaminen

Toiminnan ja toimintaympäristön muutos edellisvuoteen verrattuna

Ei merkittäviä muutoksia

Tunnusluvut ja mittari

Kulttuuritilaisuuksien ja tapahtumien määrä, myönnettyjen avustusten määrä, liikuntapaikkojen käyttöaste (uimahalli), etsivän nuorisotyön asiakkuudet, Nuorten työpajalle työllistetyt tai muuten sijoitetut nuoret.

Strategiset toimenpiteet

Strategia (KV)		Toteutus (KH ja LTK:t)		Seuranta
Päämäärä	Keino	Toimenpide	Aikataulu	Mittari
Panostetaan viitasaarelaiseen vahvaan kulttuuriin ja markkinointiin yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.	Kehitetään veto-voimaisia kulttuuritapahtumia, tuetaan tapahtumajärjestäjiä, markkinoinnin kehittäminen	Kulttuuritapahtumien yhteistapaamiset, kulttuuripalvelujen kohdeavustukset, verkostoituminen, Aikamme musiikkikeskus Viitasaarelle-hanke	kevät 2025 kesä 2025 2025–2027	tapahtumien määrä, myönnetyt avustukset, osittain tapahtumien kävijämäärät, Aikamme musiikkikeskus-hankkeen tulokset.
Kehitetään liikuntapaikkoja ja tehdään niitä tutuksi kaikki ikä- ja harrastajaryhmät huomioiden	Liikuntaneuvonnan jatkaminen, älykuntosalitoiminnan käynnistäminen, liikunnan pohjan laajentaminen	Laajennetaan liikuntaneuvontaa, älykuntosalin käyttöönotto kevättalvella, tuetaan urheiluja liikuntayhteisöjä avustuksin.	Kevät 2025	Liikuntaneuvonnan asiakkuudet, älykuntosalin asiakkuudet, myönnetyt avustukset, liikuntapaikkojen kävijämäärät
Edistetään nuorten turvallista kasvua.	Työpajatoiminnan kehittäminen ja vastaaminen TE 25- uudistuksen haasteisiin, avoimen ja kulttuurisen nuorisotyön edistäminen, etsivän nuorisotyön kehittäminen	Työllistetään nuoria työpajalle sekä työkokeluun että palkkatyöhön, luodaan toimintamalli TE 25-uudistuksen mukaisilla viitteillä, kehitetään kulttuurista nuorisotyötä ja kulttuuritalo Kartanon toimintamallia	2025–2026	Nuorten työpajan työllistettyjen nuorten sekä harjoittelijoiden määrä, nuorille suunnattujen tapahtumien määrä.

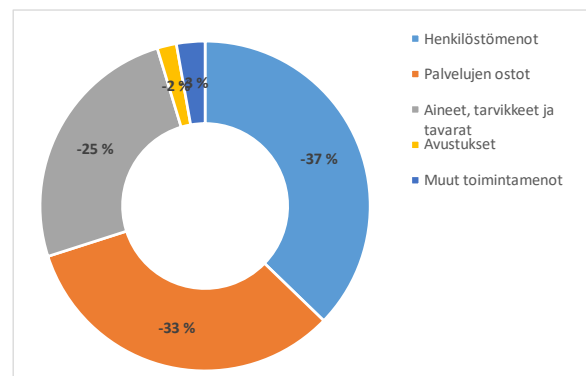
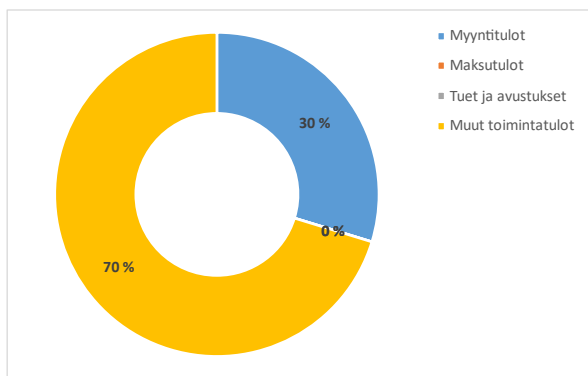
Määrärahat kustannuspaikoittain ulkoinen ja sisäinen	Toimintatulot	Toimintamenot	Toimintakate
031700 Kulttuuripalvelut	16 000	-264 510	-248 510
031800 Liikuntapalvelut	36 000	-233 252	-197 252
031808 Liikuntaneuvonta-hanke	5 000	-74 462	-69 462
031820 Savivuoren hiihtokeskus		-46 988	-46 988
031830 Uimahalli	127 000	-667 534	-540 534
031900 Nuorisopalvelut	4 500	-205 802	-201 302
031920 Koliman leirikeskus	6 000	-17 942	-17 942
031930 Nuorten työpaja	50 000	-240 182	-190 182
031947 Etsivä nuorisotyö	30 000	-8 059	21 941
031949 Kulttuuritalo Kartano -hanke	1 000	-34 270	-33 270

3.5 Elinympäristön ja asumisen palvelualue

Palvelualueen käyttötalous yhteensä

ELINYMPÄRISTÖN JA ASUMISEN PALVELUT ulkoinen ja sisäinen	TA	TA	MUUTOS	
	2024	2025	euroa	%
Toimintatulot	8 251 477	8 267 542	16 065	0,2 %
Myyntitulot	2 502 395	2 517 780	15 385	0,6 %
Maksutulot	0	0	0	
Tuet ja avustukset	0	0	0	
Muut toimintatulot	5 749 082	5 749 762	680	0,0 %
Toimintamenot	-7 420 639	-7 442 929	-22 290	0,3 %
Henkilöstömenot	-2 762 972	-2 870 611	-107 639	3,9 %
Palvelujen ostot	-2 436 124	-2 438 616	-2 492	0,1 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 874 174	-1 719 508	154 666	-8,3 %
Avustukset	-140 000	-140 000	0	0,0 %
Muut toimintamenot	-207 369	-274 194	-66 825	32,2 %
Toimintakate	830 838	824 613	-6 225	-0,7 %
Laskennalliset kustannukset	-2 642 852	-2 679 145	-36 293	1,4 %
Poistot ja arvonalentumiset	-2 642 852	-2 679 145	-36 293	1,4 %
Muut laskennalliset kustannukset	0	0	0	
Kokonaiskustannukset	-10 063 491	-10 122 074	-58 583	0,6 %

Palvelualueen käyttötalouden tulot ja menot

3.5.1 Vastuualue: Hallinto ja lautakunta

Toiminnan kuvaus

Elinympäristön ja asumisen lautakunta päättää hallintosäännössä mainituista asioista. Lautakunta kokoontuu pääsääntöisesti 10 kertaa vuodessa tarpeen mukaan. Elinympäristön ja asumisen lautakunnalle vuosi 2024 on ensimmäinen toimintavuosi.

Toiminnan painopistealueet

Palvelualueen taloussuunnittelun, hallinto-, yleispalvelujen lisäksi tavoitteena on tuottaa mahdollisimman laadukasta ja kustannustehokasta palvelua kuntalaisille sekä kunnan eri toimialoille.

Toiminnan ja toimintaympäristön muutos edellisvuoteen verrattuna

1.1.2024 alkaen Wiitaunionin yhteislautakuntien toimikausi loppui ja Viitasaaren omana lautakuntana jatkoi 22.5.2023 kaupunginvaltuustossa valittu elinympäristön ja asumisen lautakunta.

Wiitaunionin purkautumisesta johtuvat avoimet virat ja niiden täyttämisen viivästyksset ovat aiheuttaneet henkilöstövajetta. Edellinen palvelualuejohtaja on siirtynyt konsernin sisällä muihin tehtäviin joulukuussa 2023, ja uusi palvelualuejohtaja aloitti virassaan maaliskuussa 2024. Kunnossapitopäällikkö aloitti virassa heinäkuussa. Toimihenkilötason henkilöstövaje on kuormittanut henkilöstöä.

Myös maanmittausteknikon eläköitymisen myötä maanmittausteknikon viranhaltijatyö on siirtynyt palvelualuejohtajalle. Tilanne on parantunut vuoden 2024 loppua kohden. Talousarviovuoden 2025 osalta tilanne paranee.

Strategiset toimenpiteet

Strategia (KV)		Toteutus (KH ja LTK:t)		Seuranta
Päämäärä	Keino	Toimenpide	Aikataulu	Mittari
Vireä elinkeinoelämä ja monipuolinen työpaikkatarjonta	Kehitetään kunnan päätöksenteon yrittäjälähtöisyyttä	Hankintasuunnitelman laatiminen	2025- vuosittain	
Viihtyisää asumista keskustasta kyliin	Edistetään monipuolisia ja eri tarpeita vastaavia asumismuotoja	Asuntopoliittisen ohjelman toimeenpano	2025–2026	
Kestävästi ja rohkeasti kehittyvä Viitasaari	Lisätään uusiutuvan energiantuotantomahdollisuuksia ja kehitetään kiertotalouden ratkaisuja	Ilmastosuunnitelman toimeenpano ja Hinkuohjelman toimeenpano	2024–2026	

Määrärahat kustannuspaikoittain ulkoinen ja sisäinen	Toimintatulot	Toimintamenot	Toimintakate
040000 EAS hallintopalvelut		-210 548	-210 548
041260 Sprinkleri	13 600	-17 681	-4 081
044450 Kuljetukset	25 420	-26 585	-1 165

3.5.2 Vastuualue: Maankäyttö

Toiminnan kuvaus

Maankäyttö pitää sisällään kaavoituksen ja mittauksen. Kaavoitus toteutetaan pääsääntöisesti kilpailuttamalla kaavakonsultti hankkeeseen. Tällä hetkellä kaavoitusresurssit eivät ole riittävät, koska viimeisen vuosikymmenen aikana kaavoituksen ammattitaitovaatimukset ovat lisääntyneet vahvasti. Koko maankäytön ja kaavoituksen osaamisvajeen täyttäminen yksittäisten ihmisten rekrytoinneilla on käytännössä mahdotonta. Riittävä kaavoitusresurssi vaatii henkilötyövuosien lisäksi eri alojen asiantuntemusta, ja palveluiden ostaminen on tähän loogisin vaihtoehto.

Toiminnan painopistealueet

Kaavoituksen painopistealueet on esitetty kaavoituskatsauksessa. Maankäytön osalta tavoitteena on tuottaa kaupungille sekä alueen yrittäjille ja kuntalaisille tarvittavat paikkatieto- sekä maankäyttöpalvelut. Suurin talousarviovuoden 2025 toiminnallinen tavoite on koko kaavoitustoimen uudelleen organisointi. Ensisijaisesti selvittävänä on palvelujen osto ylikunnallisesti.

Toiminnan ja toimintaympäristön muutos edellisvuoteen verrattuna

Kaavoituksen osalta kaupungin kaavoittaja eläköityi vuonna 2024. Toimintaa varten perustettiin kaupunginarkkitehdin virka, mutta asia palautettiin valmisteluun. Vuoden 2025 aikana toiminnan järjestämiseen pyritään löytämään pysyviä ratkaisuja, mm. ylikunnallisilla palveluilla. Tällä hetkellä työntekijäresurssia on hoidettu määräaikaisella työntekijällä.

Mittaustoimen osalta kaupunki rekrytoi oman kartoittajan.

Tunnusluvut ja mittarit

Vireillä olevat kaavahankkeet.

Strategiset toimenpiteet

Strategia (KV)		Toteutus (KH ja LTK:t)		Seuranta
Päämäärä	Keino	Toimenpide	Aikataulu	Mittari
Kestävästi ja rohkeasti kehittyvä Viitasaari	Uudistetaan kaupungin johtamisjärjestelmää, arvioidaan alueyhteistyön muotoja	Kartoitetaan yhteistyön mahdollisuudet naapurikuntien kanssa	2025	Toteutettu / ei toteutettu

Määrärahat kustannuspaikoittain ulkoinen ja sisäinen	Toimintatulot	Toimintamenot	Toimintakate
044300 Kaavoitus		-248 906	-248 906
044420 Tilahankkeet		-21 608	-21 608

3.5.3 Vastuualue: Tilapalvelut

Toiminnan kuvaus

Vastuualueelle kuuluu kiinteistöjen kunnossapito ja huolto sekä tukipalvelut. Tukipalveluita on käyttäjäpalvelut.

Toiminnan painopistealueet

Tulosyksikkö vastaa olemassa olevien kiinteistöjen ylläpidosta. Yksikkö vastaa myös kehittämisestä ja rakentamisesta kiinteistöstrategian, talousarvion ja resurssien puitteissa.

Toiminnan ja toimintaympäristön muutos edellisvuoteen verrattuna

Edellisvuoteen verrattuna keskiarvollinen vertailu lämmityskulujen osalta ollut kasvu suuntainen. Kaukolämpöyhtiö on vaihtunut Viitasaaren Alva Oy:stä Nevel Oy:ksi liiketoimintakauppojen myötä. Kaukolämpöyhtiö on nostanut muutaman viimeisen vuoden aikana noin 25% kustannuksia, ja korotuspaineita on edelleen. Nevel Oy myös investoi Viitasaarella, joten kustannusten nousupaineita on myös jatkossa. Sähkön kulutuksen kustannukset ovat nousseet vuodesta 2022 noin 50 %, mutta sähkön tukkuhinta on asettunut eikä korotuspaineita enää ole. Veden kustannuksien nousu on noin 5 % ja yhteistoimintaosuudet noin 8 %. Yhteistoimintaosuudet muodostuvat henkilöstön palkkakuiluista, ajoneuvoista ja varastotoiminnasta.

Hyvinvointialueen myötä osassa kiinteistöistä on jäänyt käyttäjäpalvelut pois tai ne on toteutettu laskutustyönä, koska hyvinvointialueen vuokraan ei sisälly tukipalveluita. 2024 syksyllä käydyissä neuvotteluissa on kaupungille ilmoitettu, että hyvinvointialue ei tule käyttämään optiovuotta 2026. Vuokrakohteiden jatkuvuus vuoden 2025 jälkeen on kuitenkin turvattu palveluverkkopäätöksellä muiden kiinteistöjen osalta, paitsi Lehtola sekä kuntouttavan työtoiminnan tilat.

Tilapalvelun kiinteistöstrategiatyön edistäminen on vaatinut hyvinvointialueen lopullisia palveluverkkopäätöksiä. Lopullisten päätösten varmistuttua syksyllä 2024, ei alkuperäiseen tavoitteeseen olla pystytty vastaamaan. Kiinteistöstrategiatyö on käynnissä, ja tulee jatkumaan vuoden 2025 aikana. Isona kiinteistöstrategiatyöhön vaikuttavana osa-alueena on myös päiväkotiverkkopäätökset 2025 aikana. Kiinteistöstrategiatyön lisäksi koko kaupungin mittakaavassa erittäin suuri tuleva muutos on yhtiöittämisveloitteen täytäntöönpano. Vuoden 2024 aikana aloitettu yhtiöittämisselvitys jatkuu, ja työ on saatava valmiiksi vuoden 2025 aikana, koska 1.1.2026 hyvinvointialueen vuokrasopimukset eivät voi olla enää suoraan kaupungin tilapalveluilta vuokrattuna.

Työmarkkinatuen muutos astuu voimaan vuonna 2025, jolloin työllistettävien kiinteistönhoidon apulaisten kustannukset tulevat työllistävän yksikön maksettavaksi. Tästä johtuen talousarviossa henkilöstökulut nousevat merkittävästi. Aiemmin tukityöllistettyjen kustannukset ovat kuuluneet kaupungin työllistämisyksikölle, mutta talousarvio on laadittu niin että vastaava henkilöresurssien palkka on varattu suoraan tiimeille. Henkilöstökulujen osalta on varauduttu kasvuun myös ammattialojen korotusten vuoksi. Tilapalveluilla on rekrytointitarpeita eläköitymistenkkin johdosta, sekä TE-

25 uudistuksen vuoksi. Talousarvioon varattujen työllistämispalkkarahojen käyttö voidaan myös toteuttaa esimerkiksi ostopalveluina yhtiöiltä, joilla on oikeus palkkatukeen, mutta kaupunki ei enää jatkossa saa itse palkkatukea. Tämä nostaa entisestään henkilöstön nettokustannuksia koko kaupungissa, mutta myös tilapalveluilla.

Tunnusluvut ja mittarit

Kiinteistöiltä muodostuvat käyttökulut, joita on sähkö, lämpö ja vesi.

Strategiset toimenpiteet

Strategia (KV)		Toteutus (KH ja LTK:t)		Seuranta
Päämäärä	Keino	Toimenpide	Aikataulu	Mittari
Vireä elinkeinoelämä ja monipuolinen työpaikatarjonta elinvoiman tukijalkana	Kehitetään yrittäjille tarjottavia palveluja sekä pidetään kunnan työntekijöiden työhyvinvoinnista huolta	Rekrytoidaan kausityöntekijöitä kiinteistöjen hoitoon. Tarjotaan terveelliset ja turvalliset tilat yrittäjille. Tyhy-toiminta.	Jatkuva	Työllisyysaste % lasku Kiinteistöstrategia laadittu / ei laadittu Sairauspoissaolot
Viihtyisää asumista keskustasta kyliin	Vahvistetaan kuntakeskuksen viihtyisyyttä ja vetovoimaisuutta	Kiinteistöjen kunnossapito ja huolto	jatkuva	Käyttötalouden resursointi ja tarvittavat investoinnit
	Kylien elinvoima turvataan tietoliikenne- ja tieyhteyksistä huolehtimalla	Kiinteistöstrategian mukainen toiminta	jatkuva	Esim. koulujen käyttöasteen nousu
Tavoitteena hyvinvoiva ja osallistuva kuntalainen	Kehitetään liikuntapaikkoja ja tehdään niitä tutuksi kaikki ikä- ja harrastajaryhmät huomioiden	Käyttöasteselvitykseen perustuva kiinteistöstrategia ja sen resursointi käytäntöön	jatkuva	Kaupungin omissa rakennusten käyttöasteen nousu

Määrärahat kustannuspaikoittain ulkoinen ja sisäinen	Toimintatulot	Toimintamenot	Toimintakate
042270 Osakehuoneistot alv 100	38 000	-52 233	-14 233
042320 Käsityökeskus	5 000	-18 295	-13 295
042330 Keskitien kauppakiinteistö	56 716	-54 198	2 518
042340 Liikennekiinteistö	12 264	-11 222	1 042
042350 Kaupungintalo	378 894	-226 829	152 065
042272 Pihkuri I hoitokoti	184 000	-59 612	124 388
042400 Terveyskeskus-vanhainkoti	1 627 430	-639 756	987 674
042405 Työterveyshuolto	54 792	0	54 792
042410 Harhala kuntoutumiskoti		-7 881	-7 221
042420 Kulmala kuntoutumiskoti	12 679	-12 679	0
042430 Lehtola	242 454	-92 628	149 826
042450 Vanhusten päiväkeskus	108 133	-66 352	41 781
042460 Hepokoti	20 370	-20 456	-86
042470 Työkeskus	135 722	-78 630	57 092
042475 PAV-asunnot	21 168	-10 522	10 646
042480 Päivähoitokeskus Haapaniemi	36 655	-26 932	11 723
042481 Päivähoitokeskus väistötila	25 194	-16 346	8 848
042485 Päiväkoti Marjametsä	163 315	-80 428	82 887
042486 Päiväkoti Taikatasku	11 592	-10 536	1 056
042490 Päivähoitokeskus Miekkarinne	62 585	-36 164	26 421
042497 Ryhmis Työväentalontie	25 277	-24 957	320
042500 Kirjasto	70 827	-52 187	18 640
042510 Museorakennukset	13 539	-13 539	0
042520 Nuorisotalo	106 757	-49 997	56 760
042530 Jalkapallohalli	62 414	-35 766	26 648
042550 Uimahalli	500 134	-286 224	213 910
042606 Alakoulu	269 970	-100 719	169 251
042610 Huopanan koulu	83 304	-57 490	25 814
042640 Kymönkosken koulu	179 274	-128 956	50 318
042660 Keskuskoulu-lukio	520 855	-323 308	197 547
042670 Lyhty Viitasaari	37 404	-86 351	-48 947
042690 Jaiko	75 540	-179 031	-103 491
042710 Hyötykolmion halli	17 460	-2 360	15 100
042730 Pienteollisuushalli	28 319	-28 318	1
042750 Koivuhalli	22 365	0	22 365
042800 Varastotoiminta	84 718	-72 672	12 046
042820 Paloasema	547 298	-161 901	385 397
042900 Koneet ja kuljetusvälineet	71 836	-48 100	23 736
043000 Huopanankosken kalarak. ym	0	-7 191	-7 191
043010 Luotolansaaren kalasatamarak.	0	-7 551	-7 551

043020 Näkötorni	0	-2 470	-2 470
043040 Torikahvio	3 827	-9 607	-5 780
043080 VVA:lta laskutettavat	135 029	-135 029	0
043085 WYP:itä laskutettavat	7 532	-7 532	0
043090 Tilapalvelun jakamattomat	451 167	-405 678	45 489
043091 LVI-varastotoiminta	69 582	-69 582	0
043095 Purettavat rakennukset	0	-100 000	-100 000
Suunnitelman mukaiset poistot			-2 078 155

3.5.4 Vastuualue: Kunnossapito / infra / yhdyskuntatekniikka

Toiminnan kuvaus

Vastuualueelle kuuluu kuntatekniikan ylläpito: huolto, kunnossapito ja niihin liittyvät investoinnit.

Vastuualueen kohteet sijaitsevat pääosin asemakaava-alueella ja niihin kuuluvat: katu- ja liikenneverkko jk-pp väylineen, puistot ja yleiset alueet, tori, satamat ja venepaikat, matonpesupaikat, liikunta-, ulkoilu-, ja urheilualueet. Lisäksi vastuualueelle kuuluu mm. yksityisteiden avustaminen. Kyseessä on ylläpito- ja tukipalvelu.

Toiminnan painopistealueet

Tulosityksikkö vastaa olemassa olevan infran ylläpidosta. Myös sen kehittäminen ja rakentaminen talousarvion ja resurssien puitteissa on yksikön vastuulla.

Toiminnan ja toimintaympäristön muutos edellisvuoteen verrattuna

Hallinnollisesti ja työnjohdollisesti merkittävimmät muutokset toteutuivat 2024 aikana, jolloin Wiitaunioni purkautui. Vuoden 2025 osalta esimerkiksi yhtiöittämisselvitys ei lähtökohtaisesti vaikuta vastuualueelle, mutta rajanvetoja vastuiden ja tytäryhtiöiden ja kunnossapidon välille tulee varmasti, koska tilapalvelu ja kunnossapito on tehnyt yhteistyötä aiemmin. Jatkossa todennäköisesti yhteistyön jatkaminen vaatii sopimusteknisiä ratkaisuja.

Kaupungilla on paljon kunnossapidettavaa infraa ja kohteita. Kausityön osuus on kunnossapidossa merkittävä ja talousarvioon sisällyttömän (työllisyysyksikön kautta saatu) työvoimapanoksen suuruus on keskimäärin 6 henkilötyövuotta (pääosa painottuu kesäkauteen). Vuoden 2025 osalta nämä palkkakustannukset on varattava kunnossapidon talousarvioon, koska vuoden 2025 jälkeen työllistämisyksikön kautta henkilöstöä ei ole enää saatavilla. Nettokustannuksia niin ikään kasvattaa kaupungin osalta se, ettei kaupungin ole mahdollista saada suoraa palkkatukea 1.1.2025 jälkeen. Ylimääräiset työt ja palvelut vaatisivat henkilöstöön lisäresursseja tai ulkopuolisen urakoitsijoiden lisääntynyttä käyttöä.

Isojen JTF-hankkeiden, kuten WILO ja vesistömatkailuhankkeiden työt tulevat työllistämään toimihenkilöitä tulevan vuoden aikana.

Investointiosan osalta sekä yhdessä Alva Oy:n ja Nevel Oy:n kanssa on kiireysjärjestyksessä saneerattavia katuja useita. Vuodelle 2025 on suunniteltu peruskorjata Työväentalontie, ja lähivuosina erityisesti Välitie ja Rantatie.

Haukirinteen infran valmistelua on jatkettava edelleen, ja mahdollinen rivitalojen ennakkomarkkinointi ja edelleen mahdollinen rakentamispäätös vaatii kaupungilta kadun rakentamista. Vuoden 2025 osalta haukirinteen alueella suunnitelmissa on rakentaa Salonpääntien jatkoa asemakaavassa merkityille rivitalotonteilla saakka.

Kaupungin maanlajityspaikan luvitus on valmistunut, mutta alkuperäisen suunnitelman mukaiseen

käyttöön läjitysalueita ei voida hyödyntää, koska luvitettu maankaatopaikka täyttyy logistiikkakeskus wiilon massoista. Kaupungin on käynnistettävä edelleen uuden maanläjityspaikan suunnittelu ja luvitus, koska nyt luvitettu läjitys ei riitä kaupungin tarpeisiin.

Hulevesimaksun käyttöönotto on talousarviovuonna 2025 toteutettava vesihuoltolain mukaiseksi.

Tunnusluvut ja mittarit

Talousarvion seuranta ja toteutuminen (kyllä/ei)

Sähkön kulutus vrt edellisvuoteen (kWh) (säästöä/ei säästöä).

Strategiset toimenpiteet

Strategia (KV)		Toteutus (KH ja LTK:t)		Seuranta
Päämäärä	Keino	Toimenpide	Aikataulu	Mittari
Vireä elinkeinoelämä ja monipuolinen työpaikatarjonta elinvoiman tukijalkana	Kehitetään yrityksille tarjottavia palveluja	Katuverkon kunnossapito ja saneeraukset toteutetaan oikea-aikaisesti ja suunnitelmallisesti. Katuverkon saneerausohjelman laadittaminen.	Kunnossapito: jatkuva Saneerausohjelma: 2025	Vuotuinen investointitaso 350.000 euron tasolla. Saneerausohjelma laadittu / ei laadittu
Viihtyisää asumista keskustasta kyliin	Vahvistetaan kuntakeskuksen viihtyisyyttä ja vetovoimaisuutta	Katuverkon kunnossapidon ohella pidetään ympäristö siistinä ja viheralueet kunnossa ja hoidettuina palvelurakenteineen. Laaditaan toimenpideohjelma osaksi maapoliittista ohjelmaa.	Kunnossapito: jatkuva Toimenpideohjelma: aloitetaan 2025 kohteiden kartoitus	Vuotuiset investoinnit sekä kunnossapitoon tarvittava henkilöresurssi turvattu. Toimenpideohjelma laadittu / ei laadittu.

	Kylien elinvoima turvataan tietoliikenne- ja tieyhteyksistä huolehtimalla.	Yksityisteiden kunnossapitoavustusten jakaminen	Vuosittain	Avustussumman pitäminen vähintään nykyisellä tasolla.
Tavoitteena hyvinvoiva ja osallistuva kuntalainen	Kehitetään liikuntapaikkoja ja tehdään niitä tutuksi kaikki ikä- ja harrastajaryhmät huomioiden.	Laaditaan liikuntapaikkoja koskeva toimenpideohjelma osaksi maapoliittista ohjelmaa.	Toimenpideohjelma 2025	Laadittu / ei laadittu

Määrärahat kustannuspaikoittain ulkoinen ja sisäinen	Toimintatulot	Toimintamenot	Toimintakate
041400 Rakennuskaavatiet		-459 559	-459 559
041405 Hulevedet		-65 026	-65 026
041410 Puistot ja yleiset alueet		-289 024	-289 024
041420 Satamat	17 000	-76 725	-59 725
041440 Tietoimi		-169 475	-169 475
041445 Liikunta-alueet		-328 052	-328 052
041480 Yhdyskuntatekn. jakamattomat	77 550	-73 517	4 033
Suunnitelman mukaiset poistot			-583 203

3.5.5 Vastuualue: Ruoka- ja puhtauspalvelut

Toiminnan kuvaus

Kaupungin omien tilojen puhtauspalveluiden sekä koulu- ja päiväkotiruokailupalveluiden tuottaminen.

Toiminnan ja toimintaympäristön muutos edellisvuoteen verrattuna

Hyvinvointialueen liikkeenluovutus tapahtui tammikuussa 2023, ja tästä lähtien ruoka- ja siivouspalveluyksikkö on tuottanut puhtaus- ruokapalveluita vain kaupungin omille yksiköille. Ruoka- että puhtaustoimessa on ollut rekrytointihaasteita vuonna 2024, mutta rekrytointihaasteet ovat alkaneet helpottamaan 2024 vuoden lopulla. Hyvinvointialueen palkkaharmonisointi on vaikuttanut myös Viitasaarella ravitsemustyöntekijöiden palkkoihin, ja tätä peruspalkan eroa on tavoite tarkastella 2025 aikana.

Vuoden 2025 aikana siivoustyönohjaajan sekä ruokapalveluiden ravitsemistyönjohtajan työnjakoa tulee selkeyttää. Siivoustyönohjaajan työpanoksesta on mennyt merkittävästi siivoustyöhön vuoden 2024 aikana, vaikka henkilöstöä siivoustyönjohtajan alaisuudessa on yli 20 henkilöä. Vakituisen sijaisen palkkaamisella mahdollistetaan siivoustyönjohtajan työpanoksen ohjaaminen paremmin lähiesimies- ja hallintotyöhön, sekä pyritään vähentämään sijaisiin meneviä palkkoja. Liian vähäinen lähiesihenkilötyöhön käytettävissä oleva aika on henkilöstölle huolenaihe ja merkittävä työhyvinvointia heikentävä seikka.

Ruoka- ja puhtauspalveluiden yksikön esimiehenä toimii tällä hetkellä palvelualuejohtaja. Siivoustyönohjaajan siirtyessä kaupungin 100 % työsuhteeseen, oli tavoitteena 2024 vuoden aikana muuttaa toimi ruoka- ja siivouspalvelujohtajaksi, ottaen palvelualuejohtajalta myös ruokapalveluyksikön hallinnollisia työtehtäviä. Vuoden 2024 aikana siivoustyönohjaajalla on ollut merkittävästi alaisten sijaistamista, jonka vuoksi toimen muuttamisen toteutus on viivästynyt.

Varaesihenkilöjärjestely on saatu järjestettyä ruoka- ja siivouspalvelun kesken, ja vuoden 2024 osalta lomasijaistukset ovat toimineet paremmin. Myös ruokapalveluyksikön sisällä on työntekijöitä kouluttamalla ja vastuuttamalla esimerkiksi tilausten tekoon mahdollistettu parempi lomajärjestely ja parannettu ruokapalveluyksikön varautumista häiriötilanteisiin.

Henkilöstövaje aiempina talousarviovuosina on aiheuttanut palveluiden ostotarpeita. Merkittävä työmäärää lisäävä tekijä on palveluiden pirstaloituminen sivistyspuolella. Talousarviovuosille on arvioitu kokonaisten henkilötyövuosien vähentämismahdollisuus, mikäli yksittäisiä varhaiskasvatusyksiköjä olisi vähemmän. Myös ruoan pakkaus- ja kuljetuskustannuksissa syntyisi säästöä.

Henkilöstökulujen nousu on maltillista siitäkin huolimatta, että TE25-uudistus ei mahdollista palkkatuella työllistämisyksikön kautta työntekijöiden palkkaamista. Keittiön henkilömäärä on mitoituksen mukainen, ja Wiitaunionin purkautuessa laskettua kokonaishenkilöstömäärää on tarkennettu.

Yhdistelmäyöntekijöiden palkkakustannukset jakautuvat sekä ruoka- ja siivousyksiköille. Päiväkeskuksen lisääntynyt asiakasmäärä on kasvattanut myös ruokapalveluyksikön ulkoista tuloa, jolla on positiivisia vaikutuksia mm. kouluruoan hintaan.

Tunnusluvut ja mittarit

Tavoitteena on säilyttää nykyinen puhtaustaso sekä saada kouluhin ja päiväkoteihin suositusten mukainen ruoka.

Puhtaustasoa mitataan INSTA800 ohjeistuksen mukaisesti.

Strategiset toimenpiteet

Strategia (KV)		Toteutus (KH ja LTK:t)		Seuranta
Päämäärä	Keino	Toimenpide	Aikataulu	Mittari
Tavoitteena hyvinvoiva ja osallistuva kuntalainen	Selvitetään kouluruoan tarjoamista kylillä kuntalaisille		2025	Toteutettu / ei toteutettu

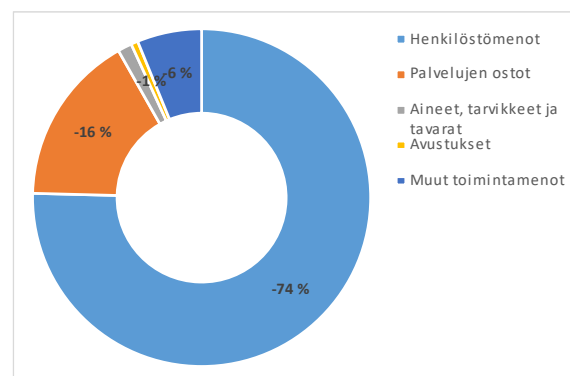
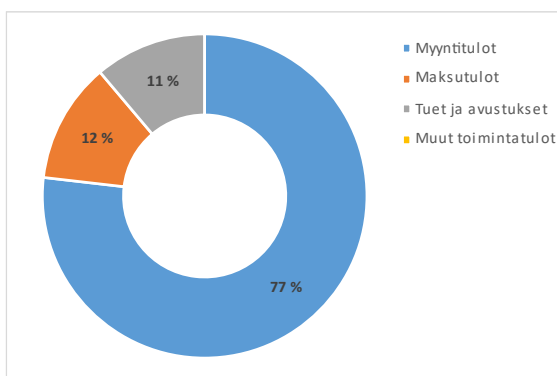
Määrärahat kustannuspaikoittain ulkoiset ja sisäiset	Toimintatulot	Toimintamenot	Toimintakate
043310 Siivous kaupungintalo	82 802	-50 308	32 494
043425 Siivous pk Miekkarinne	23 049	-13 001	10 048
043430 Siivous pk Tuulentupa	11 806	-7 311	4 495
043431 Siivous pk Marjametsä	58 581	-37 957	20 624
043434 Siivous pk Taikatasku	7 122	-15 658	-8 536
043520 Siivous uimahalli	167 523	-104 329	63 194
043530 Siivous monitoimihalli	73 246	-53 680	19 566
043610 Siivous Huopanan koulu	25 066	-16 869	8 197
043640 Siivous Kymönkosken koulu	27 524	-18 270	9 254
043660 Siivous keskuskoulu	311 014	-212 207	-98 807
043820 Siivous jakamattomat		-261 067	-261 067
044250 Keskuskoulun ruokapalvelut	762 848	-747 351	15 497
Suunnitelman mukaiset poistot			-17 787

3.6 Ympäristöpalvelujen palvelualue

Palvelualueen käyttötalous yhteensä

YMPÄRISTÖPALVELUT ulkoinen ja sisäinen	TA 2024	TA 2025	MUUTOS	
			euroa	%
Toimintatulot	2 076 058	2 407 491	331 433	16,0 %
Myyntitulot	1 678 058	1 849 661	171 603	10,2 %
Maksutulot	285 000	289 250	4 250	1,5 %
Tuet ja avustukset	113 000	268 580	155 580	137,7 %
Muut toimintatulot	0	0	0	
Toimintamenot	-2 461 198	-2 861 947	-400 749	16,3 %
Henkilöstömenot	-1 898 303	-2 158 199	-259 896	13,7 %
Palvelujen ostot	-360 368	-469 418	-109 050	30,3 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-30 600	-38 650	-8 050	26,3 %
Avustukset	-19 000	-19 000	0	0,0 %
Muut toimintamenot	-152 927	-176 680	-23 753	15,5 %
Toimintakate	-385 140	-454 456	-69 316	18,0 %
Laskennalliset kustannukset	-17 787	0	17 787	-100,0 %
Poistot ja arvonalentumiset	-17 787	0	17 787	-100,0 %
Muut laskennalliset kustannukset	0	0	0	
Kokonaiskustannukset	-2 478 985	-2 861 947	-382 962	15,4 %

Palvelualueen käyttötalouden tulot ja menot

3.6.1 Vastuualue: Hallinto ja lautakunta

Toiminnan kuvaus

Ympäristöpalvelujen hallinto kattaa palveluyksiköiden tarvitsemat tukipalvelut, kuten laskutuksen, lautakunnan toiminnan, saapuvien asiakirjojen kirjaamisen ja arkistoinnin sekä koko toimialan johdon ja kehittämistehtävät sekä talouden suunnittelun ja seurannan. Myös koko ympäristöpalvelujen henkilöstön työhyvinvointia edistävään toimintaan ja koko toimialan yhteiseen varautumiseen liittyvät kulut kuuluvat hallinnon alle.

Toiminnan painopistealueet

Ympäristöpalveluiden toimintaa toteutetaan ja kehitetään kustannustehokkaasti, muuttuvia lainsäädännön vaatimuksia vastaavasti, osaavaan ja hyvinvoivaan henkilöstöön panostaen ja toimintaympäristön erityispiirteet huomioiden.

Toiminnan ja toimintaympäristön muutos edellisvuoteen verrattuna

Viitasaaren kaupungin kirjanpito-, IT- ja palkanlaskentapalveluiden ulkoistaminen 1.1.2024 alkaen vaatii hallinnossa edelleen uuden oppimista ja omien prosessien selkeyttämistä ja vahvistamista. Ympäristöpalvelujen käytössä olevien tietojärjestelmien käytön kehittämiseen ja tehostamiseen sekä tulevaisuuden tarpeiden ennakkointiin tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Tunnusluvut ja mittarit

Lautakunnan kokousten ja käsiteltyjen asioiden määrä.

Strategiset toimenpiteet

Digitalisaation edistäminen palveluyksiköissä

Toimenpiteet: digitalisaation edistäminen ja paikkatiedon vahvempi hyödyntäminen valvonnassa

Mittarit: rakennusvalvonnan sähköisten lupahakemusten määrä

Mittarit: GPS-laitteiden hankinta ja käyttöönotto

Henkilöstön osaamisen ylläpito

Mittarit: Koulutuspäivien määrä, muutetut/palautetut päätökset HaO:sta ja KoHO:sta

Henkilöstön työssäjaksamisen tukeminen

Mittarit: sairauspoissaolot, tyhy-toiminta, sijaisuuksien täyttöaste

Alueellisen yhteistyön vahvistaminen

Mittarit: yhteistyösopimukset, yhteistoiminta-alueen laajentuminen, yhteistyöpalaverit

Määrärahat kustannuspaikoittain ulkoinen ja sisäinen	Toimintatulot	Toimintamenot	Toimintakate
050000 Hallintopalvelut ymp.	84 348	-105 472	-21 124
051160 Ilmastosuunnitelma-hanke	128 688	-124 688	4 000

3.6.2 Vastuualue: Rakennusvalvonta

Toiminnan kuvaus

Pohjoisen Keski-Suomen ympäristöpalvelut vastaa seitsemän kunnan (Viitasaari, Pihtipudas, Kinula, Kannonkoski, Kivijärvi, Kyyjärvi ja Karstula) rakennusvalvontaviranomaiselle määrätyistä tehtävistä.

Rakennusvalvonnan tehtävänä on valvoa kaavojen ja rakentamisen säädösten noudattamista, huolehtia rakentamista ja muita toimenpiteitä koskevien lupien käsittelystä sekä niihin ja niiden mukaiseen rakentamiseen liittyvästä ennako-ohjauksesta, neuvonnasta ja valvonnasta.

Toiminnan painopistealueet

Rakennus- ja toimenpidelupien sekä ilmoitusten sujuva ja nopea käsittely.

Toiminnan ja toimintaympäristön muutos edellisvuoteen verrattuna

Uuden rakentamislain tullessa voimaan vuoden 2025 alusta alkaen, rakentamisen luvanvaraisuuden raja nousee. Tämä tarkoittaa, että aiempaa useammat rakentamistoimet voi suorittaa ilman rakennusvalvonnan lupakäsittelyä. Lupamäärien laskiessa arvioidaan myös tulojen laskevan noin 25 % vuoden 2024 tasosta. Muutoksia voimaan tulevaan lakiin on tehty vielä vuoden 2024 aikana, joten varautuminen kaikkiin muutoksiin ei ole ollut mahdollista. Talousarvion valmisteluvaiheessa ei vielä ole käytettävissä tarkkaa tietoa rakennusvalvonnalle osoitettavista tehtävistä, joista kuntien on päätettävä omissa hallintosäännöissään. Näin ollen rakennusvalvonnan taksan päivittämisellä ei välittömästi voida korvata lupamäärien laskusta aiheutuvia tulojen menetyksiä.

Tunnusluvut ja mittarit

Lupien ja ilmoitusten määrä, tarkastuskäyntien määrä.

Strategiset toimenpiteet

Rakentamislain toimeenpano

Toimenpiteet: Rakennusjärjestyksen uudistaminen, taksan päivittäminen, jälkivalvonnan kehittäminen (rakennusrekistereiden ajantasaisuus)

Määrärahat kustannuspaikoittain ulkoinen ja sisäinen	Toimintatulot	Toimintamenot	Toimintakate
051100 Rakennusvalvonta	321 020	-428 355	-107 335

3.6.3 Vastuualue: Ympäristönsuojelu

Toiminnan kuvaus

Pohjoisen Keski-Suomen ympäristöpalvelut vastaa seitsemän kunnan (Viitasaari, Pihtipudas, Kinna, Kannonkoski, Kivijärvi, Kyyjärvi ja Saarijärvi) ympäristönsuojeluviranomaiselle säädetyistä lakisääteisistä tehtävistä. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävänä on kuntien ympäristönsuojelun hallintolain mukaan:

1. huolehtia sen hoidettaviksi laissa tai sen nojalla säädetyistä tai määrätyistä tehtävistä;
2. huolehtia omalta osaltaan ympäristönsuojelun suunnittelusta ja kehittämisestä;
3. huolehtia ympäristön tilan seurannasta sekä siihen liittyvistä selvityksistä ja tutkimuksista;
4. osallistua kunnassa tarvittavan ympäristönsuojelua koskevan ohjauksen ja neuvonnan järjestämiseen;
5. antaa lausuntoja sekä tehdä esityksiä ja aloitteita ympäristönsuojeluun liittyvistä asioista muille viranomaisille;
6. huolehtia omalta osaltaan ympäristönsuojelua koskevasta tiedottamisesta, valistuksesta ja koulutuksesta kunnassa;
7. edistää kunnan yhteistyötä muiden viranomaisten ja yhteisöjen kanssa ympäristönsuojeluasiassa sekä
8. suorittaa muut sille johtosäännöllä määrätyt tehtävät.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävistä on lisäksi säädetty ympäristönsuojelulaissa, maa-aineslaissa, jätelaissa, vesihuoltolaissa, vesilaissa, merenkulun ympäristönsuojelulaissa, maastoliikennelaissa ja vesiliikennelaissa. Nämä tehtävät ovat pääsääntöisesti lupa- ja valvontaviranomaistehtäviä.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävänä on lupa- ja valvontaviranomaistehtävänsä lisäksi toimia paikallistason yleisen ympäristönsuojelun edun valvojana. Tässä tehtävässään se toimii erityislainsäädännön perusteella itsenäisessä ja riippumattomassa asemassa. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen voidaan siten katsoa myös pitkällä tähtäimellä ajavan kestävä kehityksen ja samalla kunnan yleistä etua, vaikka yksittäistapauksissa tämä voi olla ristiriidassa esimerkiksi kunnan elinkeinopoliittisen edun kanssa.

Toiminnan painopistealueet

Toiminnassa on aiemmin priorisoitu lupa-asioiden käsittely ja akuutteja toimenpiteitä vaativat tehtävät (mm. ilmoitusten käsittely, pakolliset viranomaislausunnot, öljy- ja kemikaalivahinkojen jälkihoito). Suunnitelmallisen valvonnan painoarvoa tullaan lisäämään merkittävästi. Suunnitelmallisen valvonnan lisääminen kasvattaa ympäristönsuojelun vaikuttavuutta, edistää toiminnanharjoittajien tasapuolista kohtelua sekä mahdollisesti ennaltaehkäisee ympäristöriskillisuutta ja vähentää haitallisia ympäristövaikutuksia.

Toiminnan ja toimintaympäristön muutos edellisvuoteen verrattuna

Toiminta-alue laajenee, kun Saarijärven kaupungin ympäristönsuojelu siirtyy Pohjoisen Keski-Suomen ympäristöpalveluille vuoden 2025 alusta alkaen. Samalla Saarijärven ympäristösihteeri siirtyy Viitasaaren kaupungin palvelukseen.

Tunnusluvut ja mittarit

Lupien, rekisteröintien ja ilmoitusten määrä, tarkastuskäyntien määrä, valvontasuunnitelman toteuma.

Strategiset toimenpiteet

Lisätään suunnitelmallista valvontaa merkittävästi

Mittari: valvontasuunnitelman päivittäminen

Mittari: valvontasuunnitelman toteuma

Taksojen tarkastelu

Mittari: taksojen yhtenäistäminen Saarijärven liittyessä yhteistoiminta-alueeseen

Määrärahat kustannuspaikoittain ulkoinen ja sisäinen	Toimintatulot	Toimintamenot	Toimintakate
051110 Ympäristönsuojelu	245 385	-301 161	-55 776

3.6.4 Vastuualue: Ympäristöterveysvalvonta

Toiminnan kuvaus

Pohjoisen Keski-Suomen ympäristöpalvelut vastaa kahdeksan kunnan (Viitasaari, Pihtipudas, Kin-nula, Saarijärvi, Karstula, Kannonkoski, Kivijärvi ja Kyyjärvi) ympäristöterveysvalvonnan tehtävien tuottamisesta. Ympäristöterveysvalvonnan tehtäviin kuuluvat elintarvike-, terveydensuojelu-, tu-pakka-, lääke- ja eläinsuojelulain mukaiset viranomaistehtävät.

Toiminnan painopistealueet

Tehtävänä on ennaltaehkäistä, vähentää ja poistaa sellaisia ympäristössä esiintyviä tekijöitä, jotka voivat aiheuttaa terveyshaittaa.

Toiminnan ja toimintaympäristön muutos edellisvuoteen verrattuna

Toimintaympäristön merkittävin muutos liittyy isäntäkunnan tuottamien palvelujen muutoksiin (OCT, hallinto, kirjanpito, palkanlaskenta ym.)

Suunnitelman ulkopuoliset tapahtumat ja suoritteet, esim. lausunnot, ohjaus ja neuvonta.

Tunnusluvut ja mittarit

Valvontasuunnitelman mukaiset tarkastukset ja näytteet sekä muut tapahtumat tai suoritteet.

Suunnitelman ulkopuoliset tapahtumat ja suoritteet, esim. lausunnot, ohjaus ja neuvonta.

Strategiset toimenpiteet

Valvonnan kattavuuden parantaminen

Mittari: Valvontasuunnitelman toteuma

Taksan säännöllinen tarkastelu ja tarvittaessa päivitys

Toimenpide: Taksan ajantasaisuus tarkastetaan vähintään kerran vuodessa.

Määrärahat kustannuspaikoittain ulkoinen ja sisäinen	Toimintatulot	Toimintamenot	Toimintakate
051120 Ympäristöterveysvalvonta	420 510	-501 196	-80 686

3.6.5 Vastuualue: Eläinlääkintä

Toiminnan kuvaus

Pohjoisen Keski-Suomen ympäristöpalvelut vastaa kahdeksan kunnan (Viitasaari, Pihtipudas, Kinnula, Saarijärvi, Karstula, Kannonkoski, Kivijärvi ja Kyyjärvi) peruseläinlääkäripalveluista ja kiireellisen eläinlääkärinavun sekä elintarvikkeiden turvallisuuden valvonnan ja muiden kunnaneläinlääkärille eläinlääkintähuoltolaissa säädettyjen tehtävien hoidosta. Eläinlääkärien vastaanotot sijaitsevat Pihtiputaalla, Saarijärvellä ja Karstulassa. Tuotantoeläinpäivystys on jaettu kahteen alueeseen, eteläiseen (Saarijärvi, Karstula, Kannonkoski, Kivijärvi ja Kyyjärvi) sekä pohjoiseen (Viitasaari, Pihtipudas ja Kinnula) alueeseen. Pieneläinpäivystyksestä on tehty maakunnallinen sopimus, jonka kautta pieneläinpäivystys ostetaan Jyväskylän eläinsairaalta.

Toiminnan painopistealueet

Kunnan järjestämistä vastuulle kuuluvien eläinlääkäripalveluiden kustannustehokas ja laadukas toteuttaminen. Toimintaa leimaa alueen tuotantoeläinvaltaisuus, mutta pieneläinten määrä on ollut kasvussa.

Toiminnan ja toimintaympäristön muutos edellisvuoteen verrattuna

Tuotantoeläintilojen määrä laskee, mutta toisaalta yksikkökoot kasvavat. Yksi tuotantoeläinkäynti vie eläinlääkäriltä yhä enemmän työaikaa. Uuden eläinlääkintähuoltolain voimaan tulon 1.1.2026 valmistaudutaan vuoden 2025 aikana.

Tunnusluvut ja mittarit

Kaikki eläinlääkärit pitävät kuukausitasolla tilastoa sairaskäyntien, terveydenhuoltokäyntien ja pieneläinvastaanottokäyntien määristä ja eläinsuojelukäyntien määristä.

Strategiset toimenpiteet

Terveystuonon kysyntään hyvällä ammattitaidolla vastaaminen

Toimenpide: Kouluttautumisen mahdollistaminen, henkilöstöressurssien turvaaminen

Mittari: Koulutuspäivien määrä, terveydenhuoltosopimusten /-käyntien määrä, sijaisuuksien täyttöaste

Määrärahat kustannuspaikoittain ulkoinen ja sisäinen	Toimintatulot	Toimintamenot	Toimintakate
051130 Eläinlääkintä	1 012 906	-1 184 323	-171 417

3.6.6 Vastuualue: Eläinsuojelu ja eläintautivalvonta

Toiminnan kuvaus

Pohjoisen Keski-Suomen ympäristöpalvelut vastaa kahdeksan kunnan (Viitasaari, Pihtipudas, Kinula, Saarijärvi, Karstula, Kannonkoski, Kivijärvi ja Kyyjärvi) valvontaeläinlääkärille määrättyjen tehtävien tuottamisesta. Valvontaeläinlääkärin tehtäväkuvaan kuuluvat eläinsuojelu- ja eläintautilain mukaiset valvontatehtävät, sivutuotevalvonta sekä elintarvikevalvonnan laitos- ja alkutuotannon valvontatehtävät. Valtio korvaa eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan sekä eläinsuojelua ja eläintautien vastustamista koskevan valvonnan kustannukset.

Muiden Keski-Suomen ympäristöterveydenhuollon yksiköiden kanssa on tehty yhteistyösopimus eläinsuojelulain ja eläintautilain mukaisten valvontatehtävien hoitamisesta. Yhteistyösopimuksella valvontaeläinlääkärit saavat laajempaa kollegiaalista tukea sekä tarvittaessa konkreettista tarkastusapua.

Toiminnan painopistealueet

Akuuttien eläinsuojelutapausten viivytyksetön käsittely ja muiden valvonnan tehtävien hoitaminen resurssit huomioiden ja tarvittaessa priorisoiden.

Toiminnan ja toimintaympäristön muutos edellisvuoteen verrattuna

Lintuinfluenssaa on tavattu turkiseläintiloilla Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjois-Pohjanmaan maakunnissa. Toistaiseksi asia ei ole aiheuttanut toimenpiteitä Pohjoisen Keski-Suomen ympäristöpalveluiden alueella, mutta siihen on hyvä varautua.

Tunnusluvut ja mittarit

Tarkastusten määrä.

Strategiset toimenpiteet

Ammattitaidon ylläpitäminen vastustettavien eläintautien osalta

Mittari: koulutuspäivien määrä

Alkutuotannon valvonnan laajentaminen koskemaan muitakin säännöllisesti valvottavia alkutuotannon osa-alueita (kanalat ja kalastajat)

Mittari: valvonnan piiriin saadut toimijat

Määrärahat kustannuspaikoittain ulkoinen ja sisäinen	Toimintatulot	Toimintamenot	Toimintakate
051150 Eläinsuojelu	194 634	-216 752	-22 118

4 Tuloslaskelmaosa

Talousarviovalmistelun mukainen tuloslaskelma vuodelle 2025 ja sen pohjalta laadittu tulossuunnitelma vuosille 2026–2027 esitetään seuraavassa yhteenvetotaulukossa. Vuoden 2024 talousarviotieto on valtuuston käsiteltäväksi valmistellun muutosesityksen mukainen.

TULOSLASKELMA ulkoinen	TP 2023	TA muutettu 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot	8 348 962	7 111 622	7 340 618	4 419 621	4 419 621
Myyntitulot	2 925 262	2 306 244	2 637 703	2 637 703	2 637 703
Maksutulot	447 579	431 050	606 650	606 650	606 650
Tuet ja avustukset	1 102 205	649 117	545 262	545 262	545 262
Muut toimintatulot	3 873 916	3 725 211	3 551 003	630 006	630 006
Toimintamenot	-24 268 638	-25 285 814	-25 885 675	-24 746 274	-24 716 274
Henkilöstömenot	-13 708 929	-14 959 943	-15 091 738	-14 945 077	-14 915 077
Palvelujen ostot	-6 241 481	-6 578 619	-7 003 680	-6 484 156	-6 484 156
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 487 361	-2 461 386	-2 362 523	-1 917 422	-1 917 422
Avustukset	-732 197	-732 150	-726 000	-726 000	-726 000
Muut toimintamenot	-1 098 670	-553 716	-701 734	-673 619	-673 619
Toimintakate	-15 919 676	-18 174 192	-18 545 057	-20 326 653	-20 296 653
Verotulot	12 793 314	12 827 922	13 386 274	13 890 970	14 128 159
Valtionosuudet	9 733 841	8 214 857	8 378 102	8 491 000	8 474 000
Rahoitustulot ja -menot	-299 051	0	0	0	0
Korkotulot	125 571	335 000	173 600	173 600	173 600
Muut rahoitustulot	58 781	75 000	6 000	6 000	6 000
Korkomenot	-417 885	-335 000	-173 600	-173 600	-173 600
Muut rahoitusmenot	-65 518	-75 000	-6 000	-6 000	-6 000
Vuosikate	6 308 428	2 868 587	3 219 319	2 055 317	2 305 506
Poistot ja arvonalentumiset	-2 819 278	-2 803 192	-2 972 151	-2 273 396	-2 273 396
Satunnaiset erät	-774 602	0	0	0	0
Tilikauden tulos	2 714 549	65 395	247 168	-218 079	32 110
Tilikauden yli-/ alijäämä	1 549	65 395	247 168	-218 079	32 110

Tavoitteet ja tunnusluvut

Toimintatulot / toimintamenot, %	34,40 %	28,12 %	28,36 %	17,86 %	17,88 %
Vuosikate / Poistot, %	223,76 %	102,33 %	108,32 %	90,41 %	101,41 %
Vuosikate, euroa / asukas	1 060	496	564	365	415
Asukasmäärä vuoden lopussa	5 951	5 789	5 706	5 626	5 554

Talousarviovuoden 2025 tulos on ylijäämäinen ja suunnittelukaudella talous on tasapainossa.

Suunnitelmavuosille 2026–2027 on arvioitu TE-uudistus edelleen kustannusneutraalina sekä huomioitu sote-kiinteistöjen yhtiöittämisen vaikutus sekä toimintatuloihin että toimintamenoihin.

Verotuloarviot perustuvat Kuntaliiton veroennustekehikkoon. Valtionosuudet on vuodelle 2025 arvioitu Valtiovarainministeriön ennakkollisen valtionosuuslaskelman pohjalta ja suunnitelmavuodet 2026–2027 kuntatalousohjelman kuntakohtaisen painelaskelman tietojen perusteella.

Tunnuslukujen laskennassa on käytetty syksyllä 2024 julkaistun väestöennusteen asukasmääriä.

5 Investointiosa

Investointisuunnitelma vuosille 2025–2027 esitetään seuraavassa yhteenvetotaulukossa. Investointien sitovuus ja vastuutoimielimet esitetään hankkeittain ja hankeryhmittäin. Erillisellä rahoituksella toteutettavien kehittämishankkeiden sitovuustasona on hyväksytty kustannusarvio, jonka jaksottuminen eri vuosille tarkistetaan tilinpäätöksen yhteydessä. Vastuutoimielimen tehtävänä on tarkentaa omissa investointisuunnitelmissaan investointien toteutusta ja vastata investointeihin varattujen määrärahojen riittävydestä. Vuoden 2024 talousarviotieto on valtuuston käsiteltäväksi valmistellun muutosesityksen mukainen.

1000 euroa

Sitova valtuustoon nähden

Hankeryhmä Hanke	Vastuu- toimielin	Kustannus- arvio	TP 2023	TAM 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Maa- ja vesialueet, netto	KH		-66	-80	-80	-80	-80
Tulot			12	20	20	20	20
Kiinteistöjen myynti				20	20	20	20
Menot			-79	-100	-100	-100	-100
Kiinteistöjen osto				-100	-100	-100	-100
Wiitaseudun logistiikkakeskus Wiilo,	KH	-1 339	-7	-619	-669	0	0
Tulot		3 124	0	1 562	1 562	0	0
Rahoitusosuudet		3 124		1 562	1 562		
Menot		-4 463	-7	-2 181	-2 231	0	0
Liikenneväylät ja kunnallistekniikka		-4 463		-2 181	-2 231		
Vesistömatkailuhanke, netto	KH	-210	0	-94	-77	-38	0
Tulot		490	0	220	180	90	0
Rahoitusosuudet		490		220	180	90	
Menot		-700	0	-314	-257	-128	0
Maa- ja vesialueet		-422		-175	-165	-82	
Rakennukset		-243		-103	-93	-46	
Koneet ja laitteet		-35		-35			
Liikenneväylät ja kunnallistekniikka,	EA		-1 088	-540	-895	-955	-480
Tulot			0	0	0	0	0
Menot			-1 088	-540	-895	-955	-480
Haukirinteen kaava-alue			-440	-100	-515	-575	-100
Kaavatiet			-374	-360	-300	-300	-300
Katuvalaistus			-58	-50	-50	-50	-50
Hulevedet			-27	-30	-30	-30	-30

1000 euroa

Sitova valtuustoon nähden

Hankeryhmä Hanke	Vastuu- toimielin	Kustannus- arvio	TP 2023	TAM 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Liikuntapaikat, puistot, torit ja muut	EA		-660	-150	-109	-180	-160
Tulot			0	0	11	0	0
Liikuntapaikka-avustus: skeittiparkki					11		
Menot			-660	-150	-120	-180	-160
Venesatamat ja rantautumispaikat			-31	-40	-15	-40	-40
Tori, puistot ja yleiset alueet			-15		-15	-30	-30
Leikkipuistot			-59	-60	-40	-50	-50
Liikunta-alueet ja uimarannat			-80	-50	-50	-40	-40
Savivuoren hiihtokeskus			-23			-20	
Talonrakennus, netto	EA		-207	-542	-1 025	-1 915	-2 950
Tulot			527	0	0	0	0
Menot			-734	-542	-1 025	-1 915	-2 950
Uimahalli: peruskorjaus					-250		-2 000
Kaupungintalo: peruskorjaus			-76	-120	-70	-300	-300
Museorakennukset: korjauksia			-30	-35		-15	
Tk/sairaala (Hyvaks vuokratila): korjauksia					-45		
Varhaiskasvatuksen tilaratkaisut				-40	-100	-900	
Huopanan koulu: vesikatto, lattiat					-90		
Kymönkosken koulu: lämmitys, salaojat					-190		
Haapaniemen koulu ja kirjasto: piha-alue					-50	-150	-150
Haapaniemen koulu: korjaukset				-15	-200		
Lyhty Viitasaari: peruskorjaus				-210		-50	
Nuorisotalo				-30	-30		
Koliman leirikeskus						-500	-500
Irtain käyttöomaisuus, netto			-301	-249	-268	-185	-185
Tulot			0	0	0	0	0
Menot			-301	-249	-268	-185	-185
Puhtauspalvelu: koneet ja laitteet	EA		0	-10	-15	-10	-10
Ruokapalvelu: koneet ja laitteet	EA		-45	-25	-25	-25	-25
Yhdyskuntatekniikka: koneet ja laitteet	EA		-90	-90	-90	-100	-100
Tilapalvelu: koneet ja laitteet	EA		-63	-50	-50	-50	-50
Työajanseurantajärjestelmät	KH	-25		-5	-20		
Taloussuunnittelu- ja raportointijärj.	KH	-25		-17	-8		
Sähköinen arkistointi ja kokoushallinta	KH	-40			-40		
Valtuustosalin esitystekniikka	KH	-20			-20		
Osakkeet ja osuudet, netto	KH		0	0	0	0	0
Tulot			0	0	0	0	0
Käyttöomaisuuden myynti							
Menot			0	0	0	0	0
Osakkeiden ostot							
Investoinnit yhteensä, netto			-2 330	-2 274	-2 866	-3 225	-3 855
Tulot			539	1 801	1 773	110	20
Menot			-2 869	-4 076	-4 639	-3 335	-3 875

Maa- ja vesialueiden ostoon varataan vuosittain perusmääräraha.

Liikenneväyliin ja kunnallistekniikkaan sekä liikuntapaikkoihin ja yleisiin alueisiin varattujen määrärahojen käyttöä täsmentää elinympäristön ja asumisen lautakunta omassa vuosisuunnitelmassaan. Haukirinteen kaava-alueella varaudutaan Salonpääntien rakentamiseen rivitalotonteille saakka.

Talonrakennukseen varattujen määrärahojen suunnitelmaa tarkastellaan kiinteistöstrategian ja -salutuksen yhteydessä. Uimahallin allasosaston laattojen uusiminen on toteutettava ennen tuleville vuosille ajateltua peruskorjausta. Varhaiskasvatuksen tilaratkaisujen hankesuunnittelulle ja toteutussuunnittelulle on varattu määrärahaa, kustannusarvio tuleville vuosille tarkentuu rakentamispäätöksen yhteydessä. Koulurakennuksille ja niiden piha-alueille on suunniteltu ylläpitokorjauksia ja keskuskeittiön huuvan ilmastoinnin uusiminen. Lyhty Viitasaaren ulkomaalaus on suunniteltu vuodelle 2026. Koliman leirikeskukseen kehittämiseen aiotaan hakea hankeavustusta tuleville vuosille.

Irtaimen käyttöomaisuuden hankintaan varataan vuosittain perusmäärärahat palvelutuotannossa tarvittaville koneille ja laitteille. Vuonna 2025 toteutettaviin ICT-hankintoihin varataan määrärahat valtuustosalin esitystekniikan uusimiseen sekä toiminnassa tarvittavien tietojärjestelmien hankintaan ja kehittämiseen. Työasemat ja mobiililaitteet hankitaan leasing-rahoituksella käyttöomaisuuteen.

6 Rahoitusosa

Talousarviovalmistelun mukainen rahoituslaskelma vuodelle 2025 ja sen pohjalta laadittu rahoitus-suunnitelma vuosille 2026–2027 esitetään seuraavassa yhteenvetotaulukossa. Vuoden 2024 ta-lousarviotieto on valtuuston käsiteltäväksi valmistellun muutosesityksen mukainen.

RAHOITUSOSA	TP 2023	TA muutettu 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toiminnan rahavirta	5 367 915	2 868 587	3 219 319	2 055 317	2 305 506
Vuosikate	6 308 428	2 868 587	3 219 319	2 055 317	2 305 506
Satunnaiset erät	-774 602				
Tulorahoituksen korjauserät	-165 912				
Investointien rahavirta	-2 330 290	-2 284 192	-2 866 000	-3 225 000	-3 855 000
Investointimenot	-2 707 386	-4 085 672	-4 639 000	-3 335 000	-3 875 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	100 000	1 801 480	1 773 000	110 000	20 000
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	277 097				
Toiminnan ja investointien rahavirta	3 037 625	584 395	353 319	-1 169 683	-1 549 494
Rahoituksen rahavirta	-3 544 142	-584 395	-353 319	1 169 683	1 549 494
Antolainauksen muutokset	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten lisäys	0				
Antolainasaamisten vähennys	0				
Lainakannan muutokset	-1 616 677	-584 395	-353 319	1 169 683	1 549 494
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0			1 000 000	1 400 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-616 677	-600 000	-600 000	-600 000	-600 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1 000 000	15 605	246 681	769 683	749 494
Oman pääoman muutokset	0		0	0	
Muut maksuvalmiuden muutokset	-1 927 465		0	0	
Vaikutus maksuvalmiuteen	-506 517	0	0	0	0
Tavoitteet ja tunnusluvut					
Toiminnan ja inv. rahavirran kertymä 5 vuodelta	1 723 695	2 825 194	4 412 687	2 941 485	2 109 105
Investointien tulorahoitus, %	241,94 %	125,58 %	112,33 %	63,73 %	59,81 %
Laskennallinen lainanhoitokate	6,43	1,55			

7 Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma

Laki työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella (449/2007) velvoittaa kuntatyönantajat laatimaan koko henkilöstöä koskevan henkilöstö- ja koulutussuunnitelman vuosittain. Viitasaaren kaupungin henkilöstöjohtaminen perustuu kaupungin strategiaan ja arvoihin. Henkilöstöjohtamisen tavoitteena on osaava, motivoitunut ja hyvinvoiva henkilöstö. Tarkoituksena on, että kaupunki toimii hyvänä ja vastuullisena työnantajana.

Viitasaaren kaupunki laatii vuosittain erillisen henkilöstö- ja koulutussuunnitelman, joka valmistuu vuosittain samaan aikaan talousarvion ja -suunnitelman kanssa.